

2x

1 • 2026

TOUKOKUU

Julkaisija:

Kakskertaseura ry

Sisältö

Pääkirjoitus	3
Kaksikertapäivät 2026	4
Asukasbudjetti 2026-2027	7
Sampas – vuoden 2026 kylä.....	9
Muuttolintu palaa mansikkapaikkaan.....	18
Kirjapiirin kertomaa	21
Elämä kantaa, kun siihen uskaltaa luottaa	24
Kuinka Kuusluoto ja Rauhamaa ”asutettiin”?.....	31
Luontopolun kuulumiset.....	38
Heinänokan uudistaminen.....	40
Uudistunut Deli – enemmän kuin kauppa	42
Tapahtumakalenteri 2026	44
Kysy Kaksikerrasta	46
(Ilmoituksia)	47-55
2X-lehden toimitus.....	56
Kaksikertaseura ry ja hallitus – yhteystiedot; liity jäseneksi	57
Kaksikertaseuran myyntituotteet.....	59

Kansikuva: Hennala.Kuva Jarkko Koskinen

Pääkirjoitus

Kevätterveiset täältä Mäkivaarasta, keskeltä Satavan saarta!

Luonto alkaa heräillä talven jälkeen, ennustettiin aikaista kevättä, mutta tuntuu, että taitaa mennä myöhäi-

seen. Tätä kirjoitettaessa ennusteet lupaavat vielä valkoista maahan, vaikka kevään kukat ovat jo auenneet.

Olen nyt häärännyt vähän isompien puutöiden parissa, että saadaan tulevan talven polttopuut tehtyä. Pidemmät metsälenkit ovat minulta jääneet nyt tekemättä, koska vanhaherra Karun kävely on vähän ailahtelevaa nivelrikon vuoksi. Onneksi iloinen mieli ja ruokahalu ovat hänellä vielä tallella, nytkin tuli viereeni makaamaan, että mitä siinä kirjoittelet, rapsuta.

Samppaan metsissä toki olen muutama kertaan kulkenut muinaishautapaikkoihin tutustumassa, kun en kaikissa ole aiemmin vielä käynyt. Tälle alueelle on tarkoitus tehdä vielä tämän kevään aikana opastettu tutustumisretki.

Kaksikertaseura erosi vuoden vaihteessa TPK:sta (Turun Pientalojen Keskusjärjestö ry), koska ei katsonut mitään hyötyvänsä jäsenyydestä, maksoi 2 €/jäsen eli yli tuhat euroa vuodessa. Useista kyselyistä, mitä seura tällä rahalla vastinetta saa, ei saatu mitään järkevää vastausta, mistä meille olisi hyötyä. Tämän panostuksen voimme jatkossa kohdistaa

Kuva: Tuire Lindqvist.

tarjontaan jäsenistöllemme. Tästä yhtenä esimerkkinä olemme jakaneet Kakskerta-aiheisia heijastimia seuran tapahtumiin osallistuneille.

Jäsenistömme on meidän vahvuutemme, haluamme toimia teidän hyväksenne.

Välitämme tietoa eteenpäin, sopeutamme toimintaamme, järjestämme tapahtumia. Otathan yhteyttä ja anna palautetta toiminnastamme!

*Hyvää kesää toivottaen,
Raimo Västinsalo!*

Samppaan muinaishautapaikka. Kuva: Tuire Lindqvist.

Kakskertapäivät

Tänä vuonna Martinseurakunnalla on vetovastuu saarten yhdistysten yhdessä järjestämien Kakskertapäivien toteutuksessa. Tilaisuus on kaikille saarelaisille ja heidän ystävilleen tarkoitettu avoin ja ilmainen tapahtuma.

Käräjäpuhuja Hannu Salmi on tietokirjailija ja kulttuurihistorian professori Turun yliopistossa. Häneltä ilmestyi viime vuonna kirja kuurosokeasta isosedästä Frans Leijonista. Me kakskertalaiset tunnemme toki Frans Leijonin, olemme ainakin nähneet hautakiven Kakskerran kirkkomaalla ja tiedämme, että hän vietti viimeiset vuotensa Satavan Salmelassa. Mutta kuka hän oli? Siihen saamme selvyuden, kun Hannu Salmi kertoo kuurosokean uskomatonta elämäntarinaa villi-ihmisestä sivistyksen, koulutuksen, välittämisen ja rakkaudellisuuden kautta ihmiseksi, joka eli monin tavoin merkityksellisen elämän.

Päivien ohjelma on pääosin seuraava:

Pe 26.6. klo 17 päivien valmistelutalkoot Hennalassa

(Hennalantie 10, Satava)

Tapahtumapaikan järjestelyt: osastot, myyntipaikat, penkit, lavan koristelu ym.

La 27.6. klo 11-14 Päätapauhtuma Hennalassa

Päivän teema: 'Sydämen sivistystä jo 750 vuotta'

Päivien avaus: kirkkoherra **Tuomo Norvasuo**

Musiikki: **Timo Uusikylä ja Rami Aaltonen**,
kolme settiä teeman mukaista musiikkia.

Käräjäosuus: Kaks kertalaulu **Jaana Majatie**
Säestys **Rami Aaltonen**
Käräjäpuhe **Hannu Salmi**

Muu ohjelma: Yhdistysten esittelypisteet
Arpojen myyntiä
Buffetti
Arvonta ja palkintojen jako
Gospeljumppa
Muksula
Ponijaelua
Nuuskut

Juonto ja välipuheet: **Helena Lindström**

**Kapulan vaihto vuoden 2027 Kaks kertapäivien vetäjälle ja
Vuoden Kaks kertalaisen julkistaminen**

Varsinaissuomalaisten laulu

(Yksityiskohtainen ohjelma jaetaan myöhemmin jäsentiedotteena)

**Su 28.6. klo 17 päivät päättävä Kaks kertapäivien messu ja kahvitus
Kaks kerran kirkossa (pastori Lasse Mustonen).**

HENNALA

Hennalan seurakuntakoti tarjoaa idyllisen maalaismaisen ympäristön perhejuhlille, kuten häille, ristiäisille, syntymäpäiville tai vaikka rippijuhlille. Perhejuhlien lisäksi Hennalassa voi järjestää myös muistotilaisuuksia. Seurakuntakodissa on alakerrassa salin lisäksi kaksi huonetta ja keittiö sekä yläkerran sali ja huone.

Alakerrassa on mahdollisuus pitää ruoka- ja kahvitilaisuuksia noin 60 hengelle. Salista on käynti terassille, jossa on lisäksi kaksi pöytää penkkeineen 16 hengelle. Myös yläkerta voi käyttää juhlatilana, jolloin saadaan lisätilaa 48 hengelle. Kun kaikki tilat ovat käytössä, on Hennalassa mahdollisuus pitää enintään 120 hengen juhlia.

Alakerran voi jakaa kolmeen tilaan haitariovien avulla. Tällöin jokaiseen tilaan mahtuu noin 20 hengen ryhmät. Iso, kaunis ja viihtyisä maalaispihapiiri tarjoaa puitteet myös ulkoilmatapahtumille.

Seurakuntakodilla on piano, piirtoheitin, valkokangas ja cd-soitin, jotka kaikki ovat tiloja varanneiden käytössä. Varaukset: vahtimestari 040 341 7497.

Hennalan seurakuntakodin pihamaalalla on pysäköintitilaa autoille alhaalla parkkialueella tien vieressä. Seurakuntakodille pääsee myös julkisilla kulkuvälineillä.

Asukasbudjetti 2026-2027

Kaskertaseuran hallitus teki kaupungin asukasbudjettiin kaksi esitystä. Toinen koski Seuraintalon ja sen urheilukentän kehittämistä ja toinen Brinkhallin uimarantaa. Esitykset olivat lyhyesti referoituina seuraavat:

Kaksikerran Seuraintalo ja urheilukenttä

Välitön tarve on urheilukenttään liittyvä varuste/suojakatos ja wc-tilat. Näihin tarpeisiin käytetään nyt kentän reuna-alueita ja viereistä metsikköä. Kentän varustetasoa tulee myöhemmin kehittää lisäämällä sinne kuntoilu- ja voimailuvälineitä.

Itse Seuraintaloa käytetään monenlaisiin perhe- ym. juhliin ja sitä käyttäjätoimintansa tukikohtana myös Kaskertaseura. Talolta ja sinne johtavalta tieltä sekä pysäköintialueelta puuttuu valaistus, mikä tulisi viipymättä toteuttaa.

Näitä ehdotuksia täsmennettiin sijoitussuunnitelmalla ja kalustetarjouksella.

Brinkhallin uimaranta

Uimaranta on nykyään erittäin suosittu. Kävijämäärät ovat kasvaneet voi-

makkaasti. Talvisin järven jäälle tehdään yksityisin voimin järven kiertävä hiihtolatu ja aurataan luistelurata. Alueella on vain muutama pysäköintipaikka ja niitä tulee ehdottomasti lisätä. Pysäköintiin johtavan tien reunoilla nyt olevat kivilohkareet tulee poistaa ja siirtää alemmas ranta-alueelle estämään autoilla ajo järven jäälle. Alueelta puuttuu myös yleisen uimarannan edellyttämä pelastustie, mikä tulee rakentaa viereisen, kaupungin omistaman maa-alueen kautta.

Tällekin aloitteelle tehtiin luonnos pysäköinnin ja pelastustien sijoituspaikoiksi.

Hankkeiden jatkokäsittely

Hankkeita esitettiin koko Turun alueelle yhteensä 403 kpl, joista 257 katsottiin mahdolliseksi. Hirvensalo-Kaskertaseura -alueelle ehdotuksia tuli 24, joista toteuttamiskelpoisiksi katsottiin 14. Molemmat Kaskertaseuran ehdotukset kuuluvat näihin. Rahaa on varattu kaikkiaan 3 M€.

Kaupungin valmistelussa Seuraintaloa ja urheilukenttää koskeva esitys sai maininnan, että tätä ehdotusta on osittain mahdollista edistää Asukasbudjetissa.

Suojakatos on mahdollinen. Ehdotus etenee nyt äänestysvaiheeseen.

Brinkhallin uimarantaa koskevasta esityksestä todettiin, että tätä ehdotusta on mahdollista edistää Asukasbudjetissa. Ehdotus etenee nyt yhteiskehitysvaiheeseen, jossa ehdotuksista luodaan suunnitelmia.

Äänestys

Asukasbudjettiäänestys avataan toukokuussa 2026. Kaikki 13 vuotta vuonna 2026 täyttävät ja sitä vanhemmat turkulaiset voivat äänestää suunnitelmista 1.-31.5.2026. Äänestyksessä valituiksi

tulleita ehdotuksia kehitetään yhdessä ja niille tehdään toteutus suunnitelmat. Kaupunki toteuttaa vuonna 2026 Asukasbudjettikierron äänestyksen voitaneet suunnitelmat vuoden 2027 aikana. Toteutuksessa tehdään yhteistyötä yhdistysten, yritysten ja asukkaiden kanssa

Näin äänestät Asukasbudjetissa

Avaa sivusto <https://asukasbudjetti.turku.fi>. Sieltä löydät ohjeet äänestämiseen osallistumiseen.

Käy äänestämässä ehdotuksiamme!

Alla on luonnos pysäköinnin ja pelastustien sijoituspaikoiksi.

Sampas – vuoden 2026 kylä

Kakskertaseuran vuoden 2026 kyläksi nimeämä Sampas eli Samppa sijaitsee Satavassa Airiston rannalla. Kylä muodostuu neljästä eri alueesta. Pääalue on Satavan saaren luoteisosassa Artukan, meren ja Höyttisten kylien välissä. Kolme muuta ovat entisiä niittyalueita, yksi niistä on Järvistensaarella ja

kaksi Erikvallan niemellä. Mustanojan eli Mustapajan palsta sijaitsee niemen kapealla kannaksella Kaivoisten ja Brinkalan maiden välissä ja Rauman palsta Erikvallannokan Airiston puoliosalla rannalla. Nykyisin Sampan (paikalliset taivuttavat Samppan) merenrantamat on palstoitettu kesäasunnoille. Kylän pohjoisosaa hallitsee Satavan venepalvelun kompleksi. Vanha kylämäki viljelmineen sijaitsee saaren sisäosissa.

Vakiintuneen käsityksen mukaan Samppa on Satavan muiden kylien tavoin saanut pysyvän asutuksen myöhäiskeskiajalla.

Ote 1600-luvun puolivälissä laaditusta kartasta. Punaisella pallerolla merkitty Samppaan talouskeskus on merkitty viitteellisesti, mutta verrattaessa muihin merkintöihin, voi olettaa, että rakennukset olivat jo tuolloin samalla paikalla kuin nykyisin. Kartassa korostuvat tärkeät paikat, Erikvallanniemi (Erickvaldudd) ja Järvistensaari (Järfiluoto). Siihen on merkitty myös Muntäng tarkoittaneen Artukan ja Nikkilän rajalla ollutta Munkkiniitytä (vuoden 1786 kartassa Munckängen). Airiston nimi, Erikz standh, jää karttaraajuksen ulkopuolelle. MH_MH_6. Kansallisarkisto, digitoidut aineistot.

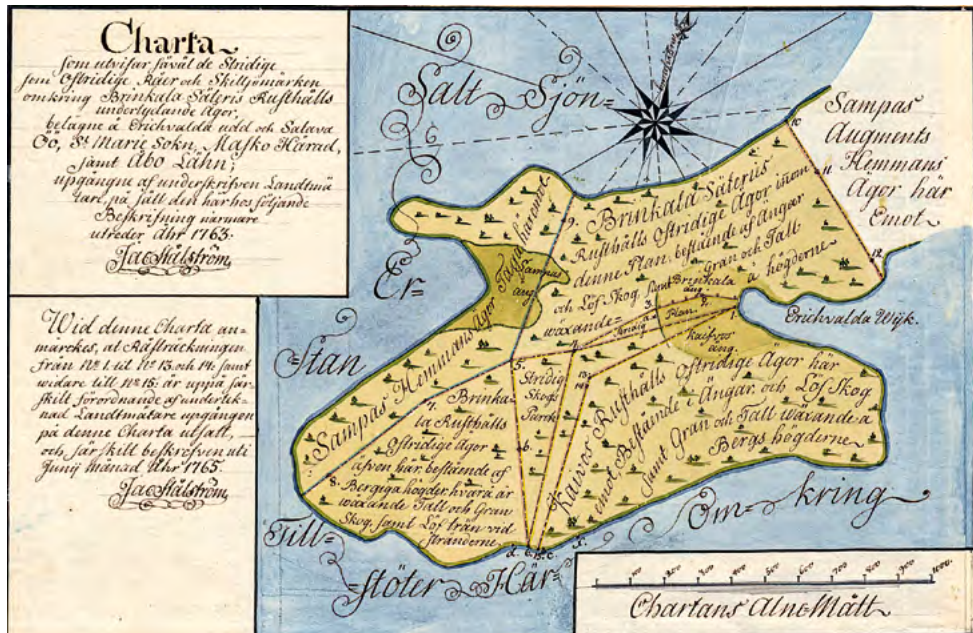

Juuret asutukselle lienevät huomattavasti vanhemmat. Nimen Satava on oletettu viittaavan jo viikinkiaikana tunnettuun satamapaikkaan, jonka sijaintia tuntuisi luontevalta etsiä Sampan Raumanpään tuntumasta. Näille main perimätieto kertoo Ruotsin Erik-kuninkaan ensimmäisten ristiretkeläistenkin pysähtyneen ennen rantautumistaan Aura-joen suulle. Historiantutkimuksen mukaan tarina on 1600-luvun seipitettä, mutta alueen nimistössä tarina elää vahvana: Airistoksi suomennettu Erstan juontuu pyhästä Erikistä. Merenselkä merkittiin asiakirjoihin 1400- ja 1700-luvuilla muodoissa Ericks Stand fjääl, Sanctt Ericks Standfjäl ja Erichstad Fier-

den, jotka tarkoittavat Pyhän Erikin Ulappaa tai Erikin kaupungin eli Turun selkää. Erikvallannokan ja Raumanpäänniemen väliin jää lahdelta, jonka tiedetään tarjonneen suojaisan ankkuripaikan myös myöhemmille merenkulkijoille. Sen suojana on vielä Ristikari.

Sampan itäosassa sijaitsevalta Turku-kallioilta tunnetaan kolme-neljä kivilatomusta, jotka on sijaintinsa ja rakenteensa perusteella luokiteltu varhaismetallikautisiksi hautaröykkiöiksi. Kallion kainalossa, lähellä Höyttisten kylän rajaa, on peltoraivio, josta löydetty eläinpääveistos on ajoitettu joko kivikauden lopulle tai pronssikaudelle. Hautaröykkiöt

Ote Jac Ståhlströmin vuonna 1765 laatimasta rajankäyntikartasta. Toimituksessa ikiaikainen yhteisnimitys Erikvalla jaettiin Sampan, Brinkalan ja Kaivoisten kylien kesken. Kansallisarkisto, digit.

Höyttisten karhunpäänuijana tunnettu eläinpääase on löydetty peltoraiviolta, joka sijaitsee Sampan puolella. Museovirasto, Finna.

antavat olettaa, että Sampan alueella on kulkenut ja mahdollisesti myös asustellut väkeä jo pronssikaudella.

Samppa mainitaan asiakirjalähteissä keskiajalla kaksi kertaa; ensimmäisen kerran vuonna 1462, jolloin Kaarinan käräjien lautamiehenä toimi Heikki Samppa ja toisen kerran vuonna 1471 Pietari Samppaan toimiessa vuorostaan lautamiehenä. Uuden ajan alussa Samppa oli veroluontoinen yksinäistalo. Sen maat säilyivät jakamattomina aina 1910-luvulle saakka.

Samppa-nimen alkuperään liittyy kiehtovia oletuksia. Asukkaiden alkuperää pohdittaessa kylän asukkaiden on arveltu tulleen Turun Samppalinnasta ja tuoneen nimen tullessaan. Samppa tarkoittaa lounaissuomalaisissa murteissa rajamerkkiä tai isoa kiveä eli rajapaalua.

Linna taas viittaa mäen puolustusluonteeseen. Miehen nimenä Samppa on ikivanha. Se on yhdistetty niin Kalevalan Sampoon kuin Sampsu Pellervoiseen. Muinais-suomalaisessa mytologiassa Sampsu Pellervoinen on haltijalolento, joka kylvää Väinämöisen määräyksestä maan kasvillisuuden: ”Pellervoinen, pellon poika, Sampsu, poika pikkarainen, meni maita kylvämään. Hän kylvi mäet männiköiksi, kummut kuusikoiksi, kankahat kanervikoiksi, notkot nuoriksi vesoiksi.” Sampsu oli myös hedelmällisyyden haltija, jonka tehtävänä oli kevään herättäminen. Totta tai tarua, Sampan vau-

raudesta kertoo myös runsas karja: vuonna 1557 Sampan Hinrik Molzalla oli 10 lehmää ja vuonna 1571 kaksi hevosta, 10 lammasta ja 15 lehmää. Niiden lanta riitti turvaamaan peltojen kasvuvoiman. Airiston kalavedet antoivat särvintä leivän päälle.

Sampan verotalon omisti 1630–40-luvulla kirjuri Elias Johansson ja vuodesta 1646 Johan Ericsson Appelgren, jonka perikunnalla Samppa säilyi 1680-luvulle saakka. Tila vaikuttaa olleen kahdessa osassa, sillä sen 1630–40-luvun omistajana mainitaan myös Matts Michelsson. Hänen perillisensä viljelivät tilaa 1700-luvun alkupuolelle saakka.

Lainhuudatusasiakirjat antavat tilan omistajista jonkinlaisen kuvan. Vuonna 1709 Sampan omistus siirtyi Henrich Larssonin velan hyvityksenä Akatemian-

professori Petrus Hahnille. Vuonna 1723 lainhuudatusta haki inspehtori, tulliyli-tarkastaja Johan Haks. Tämä myi sen jo parin vuoden päästä lampuodilleen Bertil Thomanssonille, joka otti sukunimekseen tilan Samppa-nimen. Vuonna 1772 lainhuudatusta haki Simon Johansson Sampa. Rippikirjojen mukaan tilan omisti 1790-luvulla Stephan Mattsson ja 1800-luvun alussa Anders Samuelsson (?). Lainhuudatukset jatkuivat 1800-luvun puolivälissä, minkä jälkeen omistaja näyttää vaihtuneen tiheään tahtiin: 1845 Efraim Andersson, 1859 Adolf Andersson, 1863 Carl Johan Oskar Wichtman, 1864 kauppias Viktor Aleksander Reims, 1877 Aron (Amos) Stefanus Johansson, 1885 Anders Johan Österman, 1901 Kustaa Wilhelm Laaksonen, 1911 Juho Lah-ti, 1918 J. Emilia Forström, 1926 Hjalmar Aleksander Gustafsson, 1927 Jalmar Tuomi ja 1937 Lauri Lampert Lindholm.

Lainhuudatukset ovat omistajatietojen osalta suuntaa antavia ja osa lienee velkakiinnityksiä ilman omistajavaihdosta. Ainakin A. S. Johansson peräänkuulutti vielä vuonna 1897 sanomalehdessä karannutta renkipoikaansa. Toinen sano-

Stephan Mattssonin puumerkki Höyttisten kylän vuoden 1787 isojakoasiakirjassa. Kansallisarkisto, digit.

malehtiutinen kertoo talonomistaja Amos Johanssonin myyneen manttaalin suuruisen verotalonsa lokakuussa 1900 pojalleen Kustaa Laaksoselle 22.000 markalla. Omistusoikeus siirtyi kaupan myötä pojalle, mutta asukkaat eivät perheen sisäisissä kaupoissa vaihtuneet. Entinen isäntä Amos Stefanus Johansson kuoli kotonaan Sampan tilalla 21.11.1910. Rippikirjoista ilmenee, että tilalla asui aika ajoin samanaikaisesti useita sukupolvia perheineen ja kauppa oli solmittu yleensä jo vuosia ennen lainhuudatusten alkamista.

Osa omistajista asui pääasiassa muualla, kuten Hahn, Haks ja Reims, ja tilaa hoitivat vuokratilajelijät sekä muu palkollisväki – rengit ja piit, joita näyttää olleen runsaasti. Kauppias Viktor Reims käytti Samppaa maaseutukartanona. Sen vauraus houkutti varkaita, jotka marras-

Haapala on mitä ilmeisimmin entinen Kujanpään torppa. Vanha hirsirunkoinen paritupa uudistettiin ja korotettiin taitekattoiseksi 1930-luvulla. Kaksikertaseura/Turun kaupunginmuseo.

kuussa 1869 veivät talosta mm. kolme hopeista ruokalusikkaa, hopeisen taskukellon, naisten päällystakin, mustan silkikileningin, neljä lakanaa, muotokuvia ja 2000 markan edestä velkakirjoja.

Ruotujakolaitoksen toimeenpanon yhteydessä Samppa määrättiin Nikkilän rusthollin augmentiksi eli aputilaksi. Sen ruotutehtäviin kuului laivamiehen torppan ylläpitäminen. Vuosina 1760–1766 ripillä kävi laivamies Erik Mathiasson, 1784–1807 laivamies Eric Fieder sekä torppari Math. Carlsson Maria-vaimoineen. Ruotujakolaitoksen lakkauttamisen (1810) myötä torppien luonne muuttui. 1800-luvun jälkipuoliskolla Sampan kaksi nimeltä mainittua torppaa olivat Kujanpää ja Kuuslahti.

Sampan rannalla rakennettiin 1860-luvulla kaksi suurehkoa valtameripurjeh-

tijaa. Klipperi Viktor valmistui syksyllä 1863 ja parkki Joutsen vuonna 1866. Laivanrakennustoiminnan takana olivat turkulaiset liikemiehet, merikapteeni ja kauppias Viktor Aleksander Reims sekä kauppiat Alexej Kuffchinoff ja Israel Wilhelm Rautell. Telakkatoimi kesti vain kahden aluksen rakentamisen ajan, vaikka osaamista ja edellytyksiä olisi ollut jatkoinkin. Laivat rakennettiin täyttämään Krimin sodan jälkeen syntyneitä kysyntää, johon kaupunkien suurten veistämöiden kapasiteetti ei riittänyt. Yritteliäät liikemiehet laajensivat maa-seudulle saaristoon, jossa oli tarjolla laivanrakennukselle sopivaa hitaasti kasvanutta mäntyä.

Ensimmäisen yksityiskohtaisen käsityksen Sampan kylän maista saa vuoden 1910 isojaon täydennystä varten laaditusta kartasta. Talon omisti silloin Juho Lahti. Sampan asuin- ja talusrakennukset sijaitsivat samaisella mäenkumpareella, missä tilan päärakennus on säilynyt nykypäiviin. Rakennusryhmiä oli kaksi ja niiden välistä kulki tie, joka johti kahteen suuntaan. Toinen kylätiehaara johti luoteeseen merenrannan laiturille ja toinen etelään Kuusilahteen, Pihapiirin lounaispuolella oli tuulimylly. Suuret yhtenäiset peltoalueet levittäytyivät kylämäen länsi- ja itäpuolilla. Kartasta selviää myös kahden torpan paikat: nykyisin Haapalana tunnettu torppa on

Vuonna 1922 tilasta erotettiin 12 palstaa: Haapala (Emilia Grönroos), Onnela (Josef Ahlqvist), Merilä (Antti Lindfors), Erstaude (K.E.J. Bruun), Vesterbacka (Ivar Sjöblom), Kuusilahti (Frans Ahlfors), Ihantola, Vaarala ja Mäntylä (kaikissa Selim Peltomäki, Vilho ja Liisa Mänttari sekä Juho ja Fanny Aalto), Lepola (John Fagerros), Peltola (Jakob Hautamäki) ja Suvila (Petter Jalava). Kantatalolle jääneiden tilusten omistajaksi on jakotoimitukseen merkitty samaiset Selim Peltomäki, Vilho ja Liisa Mänttari sekä Juho ja Fanny Aalto, joiden haltuun kolme muutakin palstaa merkittiin. Samaan toimitukseen liittyi vesialueen jako ja muodostettiin palstat Sampudda (nyk. Samppaniemi, Carl Johans) ja Samppalinna (Arne Schrey).

Kivelänperän lahden nauhamainen kesäasutus syntyi erikoisella tavalla. Vuoden 1922 maanjakotoimituksessa alue käsitti em. Mäntyläksi nimetyn palstan. Sen hankkivat pian omistukseensa Kako-

Kuusilahti on mahdollisesti entinen laivamiehen torppa. Sen nykyinen asuinrakennus on vuodelta 1898. Sanna Kupila 2020, Museon informaatioportaali (MIP).

lan työnjohtajien ja vartioiden porukka, joka rakensi alueelle muutamassa vuodessa 11 erikokoista ja muotoista huvilaa. Itsellisiä palstoja niistä muodostettiin vuoden 1933 maanjakotoimituksessa seuraavasti: Kesäpirtti (Arvo ja Ingrid Karanko), Kesälä (Kal Fritjof Vikström), Kivelä (Konrad Edvard Lindström), Sovintola (Sulho Heikelä), Valkama (Väinö Johannes Nieminen, Kustaa Vihtori Helin), Merikoti (Kalle Viitasalo ja August Edalbert Vaahto), Tuulentupa (Viktor Selim Eloranta) ja Mäntylä (Aino Aleksandra Lindfors). Liikkuminen kesäasunnoille helpottui linja-autoliikenteen myötä. Vuonna 1938 saatiin valmiiksi yksityinen paikallistie Erikvallaan saakka.

Sampan kylän pohjoisosan lahti maantui pikkuhiljaa 1900-luvun kuluessa.

◊ *Kakolan työnjohtaja Lindströmin rakentama huvila Kivelä vuonna 1930. Kaks kertaseura/Turun kaupungin museo.*

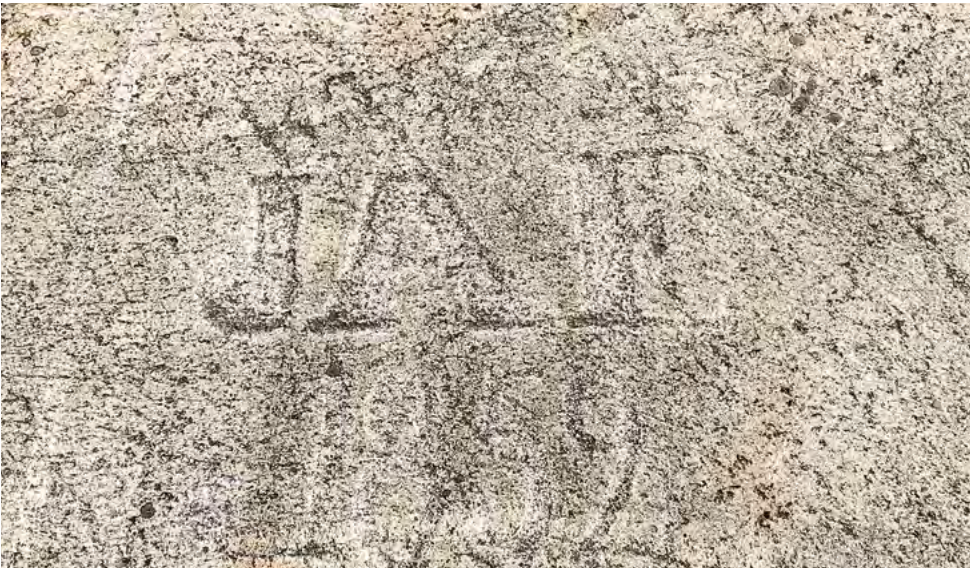
◊ *Ensimmäisenä Kivelänperän lahden pohjukkaan valmistui Karankojen huvila Kesäpirtti. Kaks kertaseura/Turun kaupungin museo.*

Lahden Airiston puoleisessa niemenkärjessä oli Sampan laituri, johon poikkesivat höyrylaivat. 1990-luvun taitteessa umpeen kasvanut lahti ruopattiin ja sen rannat pengerrettiin palvelemaan Satavan venepalvelun tarpeita. 2000-luvulla toiminnan tueksi kohosi suuret hallit veneiden talvisäilytyspaikoiksi. Suojaisaan satama-altaaseen mahtuu noin 200 venettä.

Sampan pihapiiri vuonna 1950 otetussa ilmakuvassa. Paritupatyypinen luonnonkiviperustainen hirsirunkoinen asuinrakennus on peräisin 1850-luvulta ja hirsinen navetta 1900-luvun alusta. Kakskerta-seura/Turun kaupunginmuseo.

Sampan laivalaiturin läheiseen kallioon on kaiverrettu vuosiluku 1852 ja nimikirjaimet JAE. Raumanpään kalliopiirroksen tavoin merkintä liittyyne suojaisassa paikassa redillä odotelleen merenkulkijan ajankuluun. Kuva Henrik Sundqvist 2020.

Muuttolinnut-sarja

Muuttolintu palaa mansikkapaikkaan

Oli vuosi 1984. Nuori mies, iältään 23 vuotta, katseli laivan kannelta edessä siintävää maisemaa, loputonta määrää pieniä saaria. Myöhemmin saavuttiin kapeikkoon, jossa näkyi kuulemma ”Runsala”.

Pian alkoi näkyä myös ”Åbo” -niminen kaupunki. Ympärillä ihmiset hälsivät kielellä, jota mies ei ymmärtänyt lainkaan. Tilanne oli muutenkin hieman tukala, sillä mies oli ensimmäistä kertaa matkalla tyttöystävän vanhempien kesämökille, paikkaan, josta käytettiin nimeä ”Höyttis”. Tytön isä tuli autolla lai-

varantaan vastaan ja ajoi pienen kaupungin kaduilla. Ympäristö oli hieman nuhjuisen oloinen, autot olivat vanhoja, useimmat ladoja ja mosseja, näin miehemme muistelee.

Matka maalle oli lyhyt, mutta karu. Tie oli kapea ja kiemurteli sinne tänne. Vastaan tuli ponttonisilta, jonka ponttonit olivat kuulemma peräisin Normandian maihinnoususta. Tie kapeni pian entises-

☉ *Peo Cronqvistin ja perheen mansikkapaikka Höyttisissä.*

tään ja kiemurteli, jos mahdollista, vieläkin enemmän. Tultiin perille pikkuruisen kylään, jossa oli tarkoitus viettää lomaa viikon verran.

Talot olivat vanhoja ja kunnostuksen tarpeessa. Yksi niistä oli tytön äidin synnyinkoti ja nyt hän oli talon toimielias emäntä, oikea Männistön Venlan hengenheimolainen.

Missä vain kylässä tilaa oli, siellä asui vuokralaisia, he olivat tulleet maalle kesän viettoon. Kaikki oli miehen mielestä kovin erilaista kuin kaukana, kaukana kotona Skånessa. Mutta kylässä oli sitä jotakin.

Tilannetta auttoi, että tytön vanhemmat asuivat Ruotsissa ja puhuminen sujui heidän kanssaan, niin ikään heidän kolmen tyttärensä kanssa. Tarvittaessa löytyi aina joku, joka tulkki kieleltä toiselle. Vuosien varrella mies oppi jonkin verran suomea ja kävi kurseillakin. Vierailut Höyttisiin muuttuivat jokavuotiseksi ja pitenevät kahteen viikkoon.

Aikanaan, silloin jo avioparille, syntyi lapsia ja kesälomat pitenevät 8 viikon mittaisiksi. Silloin kylä oli täynnä tuttua väkeä, vuokralaisia ja heidän lapsiaan. Se oli oikea melukylä, bullerby. Siellä oli hyvä olla.

Perhe asettui Ylitaloon ja sen rakennuksia kunnostettiin kirvesmies Suomen avulla. Kun metsätöissä tarvittiin apua, emäntä soitti apuun kaksi miestä, joista

Kesäsaaristolainen Peo vuonna 1986.

Tekemällä oppii. Peo Cronqvist kunnostaa Höyttisten Ylitaloa v. 1986.

hän käytti ilmaisua ”Koivu ja Tähti, heti lähti”. Heitä ei tarvinnut kauaa odotella.

Pian kertomuksemme mies, nyt jo puolivälissä neljättä kymmenettään, oli löytänyt uuden kutsumuksen, nikkaroinnin. Kun talot aikanaan jaettiin tyttären kesken, hänellä alkoikin melkoinen kunnostusurakka. Alkuvaihe meni opetellessa, mutta vähitellen alkoivat työkalut kotiutua miehen kouriin ja hyvää jälkeä syntyi. Koko identiteettikin muuttui, kesän alkaessa pantiin heti nikkarin vaatteet päälle ja vastaantulijalle mies totesi: ”Det här är jag”, tämä minä olen.

Kylästä oli muodostunut kesäkoti, mansikkapaikka, jonne oli itsestään selvää mennä ja pysyä pitkän aikaa. Maailmallakin toki liikuttiin, mutta ei ollut kahta kysymystä siitä, mikä oli ainoa oikea kesäkoti. Erityisesti mieleen ovat jääneet keskikesän juhlat, jotka vietettiin aitoon ruotsalaiseen tapaan juhannussalon ympärillä. Muutenkin perhe oli juurtunut yhä syvemmälle Höyttisiin. Lapsille se oli tärkeä paikka ja seuraakin löytyi eri ikäpolville, osa kyläläisistä osasi auttavasti ruotsiakin. Perheen kasvaessa miehen nikkarin taitoja tarvittiin yhä enemmän. Taloa remontoitiin sisältä ja ulkoa, yläkerta kunnostettiin viimeisen päälle, samoin sali ja sen kaakeliuuni sekä keittiö. Takakuistikin sai kasvojen kohotuksen.

Aikanaan vanhempi sukupolvi sai viimeisen leposijansa Kaksikerran kirkko- maalta ja oli aika seuraavan sukupolven ottaa kantaakseen vastuu kaikesta. Mut-

ta se oli hyvä vastuu, muuttolinnun vastuu. Kesän tullessa oli aika lähteä koti- Lidingöstä ja viettää lomaa keskittyen mieluisiin asioihin, perheeseen, kyläläisiin, uimiseen, veneilyyn ja tietenkin kesäkodin kunnossapitoon. Syksyn saapuessa oli taas aika lähteä, nyt toiseen suuntaan, ja se hetki oli aina haikea. Mutta kuten muumimamma sanoi, muutenhan ei voi tulla uusi kevät.

Tänä päivänä kyseisellä miehellä, muuttolinnullamme, on kylässä edelleenkin hyvä olla. Eläkkeelle pääseminen on mahdollistanut unelman, että voi viettää aikaa Höyttisissä entistäkin enemmän. Jos joku rohkenee käydä katsomassa kylässä kasvavaa valtavaa tammea, hän saattaa kesäaikaan löytää sen sisältä jotakin, jonka tarinamme sankari on ideoinut.

Tarinan Muuttolinnut- sarjaan on kirjoittanut Kanafarmari

Kirjapiirin kertomaa

Kirjapiiri on kaikille saarelaisille avoin kerho, jonka toiminta muotoutuu jäsenten omien toiveiden ja innostuksen mukaan. Kirjapiirin tarkoituksena on innostaa jäseniä lukemaan ja keskustelemaan kirjoista. Tapaukset ovat kerran kuukaudessa. Kotisivuilta löytyy tarkempaa tietoa, ajankohdat ja käsittelyyn tulevat kirjat.

TAMMIKUU

Kirjapiirin tammi-kuun kirja oli Jenna Kostet'in *Linnunluisia*, Aula Co 2020.

Kirjailija Jenni Kostet oli uusi tuttavuus. Kirja Linnunluisia on kirjoitettu kiehtovasti ja sitä on vaivatonta lukea. Jännite säilyy viimeiselle sivulle saakka.

Juoni punoutuu perheen kipeään, vuosia piilotetun salaisuuden ympärille ja sen selvittämiseen. Lukijalle jää kuitenkin pohdittavaksi selviääkö lopulta ihan kaikki.

Kerrontatapa, jossa menneisyyttä ja nykyisyyttä käsitellään vuorotellen, sopii

mainiosti juoneen. Tapahtumien taustat tulevat tällä tavoin vähitellen esille. Luontoa kuvataan kauniisti.

Välillä lukiessani olisi tehnyt mieli ravistella kirjan henkilöitä tekemään päätöksiä elämässään. Ehkäpä kirjailija on tietoisesti kuvannut henkilöitä juuri näin, jotta heidän ahdistuksensa, syyllisyytensä ja kyvyttömyytensä ottaa vastuuta tekemisistään välittyisi lukijalle.

Maaret Paatonen

HELMIKUU

Kirjapiirin helmikuun kirja oli Maksim Fedorovin *Minun Ukrainani*, Minerva 2023.

Kirja olisi jäänyt lukematta ilman kirjapiiriä ja se olisi ollut sääli. Teeveestä tuttu Fedorov on kirjoittanut varsin laajan katsauksen Ukrainasta ja monesta näkökulmasta. Hän on kerännyt sotakokemuksia niin taistelijoilta, tavallisilta ihmisiltä, paenneilta ja paikallaan pysyneiltä. Kirja kertoo myös siitä nopeasti syntyneestä epäluulosta venäläisiä ja valkovenäläisiä kohtaan, joita Ukrainassakin on paljon.

Miten heidät voi tunnistaa? Kieli on yksi tapa, on sanoja, jotka tarkoittavat venäjäksi eri asiaa kuin ukrainaksi. Ongelman voi muodostaa myös Venäjän passi, jollainen siis Fedorovillakin on – hänhän on syntynyt Pietarissa, Ukrainaan hänet sitoo äidin puoleinen suku. Yksi valtti hänellä on: hän on opetellut myös Ukrainan kielen ja tutkielmat kielestä kuulostavat kielitieteilijältä. Ukrainalaiset ovat huumorintajuisia – onhan heidän presidenttinsäkin noussut poliittisen huumorin sketseistä virkaansa! Huumorilla on osansa toki kielessäkin. Sanonta kuuluu, että venäläiset tulee kaksisataistaa – eilen Ylen pääuutisissakin näytettiin näiden kaksisataisten lastausta. Termi viittaa siihen, että lastaustermistössä numerolla 200 ilmaistaan venäläistä kuollutta sotilasta!

Ukrainasta lähdettiin jo sodan alkumetreillä Puolan kautta muualle Eurooppaan. Suomessakin heitä on paljon ja heidän näkökulmansakin tulevat esiin kirjassa – palataanko Ukrainaan, ja missä on koti?

Maksim Fedorov kirjoittaa myös rauhasta. Ukrainassa tottuu sota-ajan merkkeihin: ilmahälytyksiin, ulkonaliikkumiskieltoon, sähkökatkoihin, sääntöihin ja rajoituksiin.... Ukrainan ulkopuolella hän ei kuitenkaan ihmettele miksi näitä ei ole. Suurin ihmetyksen aihe löytyy taivaalta. Itä-Ukrainassa ei ole näkynyt muuta kuin tähtiä, hävittäjiä ja ohjuksia vuodesta 2014. Vuonna 2022 sama alkoi koskea koko Ukrainaa. Siksi lentokoneiden aiheuttaman tiivistymisjuovan ja

pimeään aikaan vilkkuvan liikkuvan valon näkeminen saa herkäksi. Maksim ei kaipaa matkustelua tai lentoja, hän kaipaa lentokoneiden näkemistä. Reittikoneet ovat merkki rauhanajasta, jostain pysyvästä ja säännöllisestä, siitä että kaikki on hyvin.

’Odotan palavasti, että nämä nykyajan rauhankyyhkyt palaavat Ukrainan taivaalle.’

Näinkin sen siis voi nähdä. Suosittelen kirjan lukemista!

Pia Arasola

MAALISKUU

Kirjapiirin maaliskuun kirja oli Elina Backman’in *Kun kuningas kuolee*, Otava 2020.

Elina Backmanin esikoisdekkari on koukuttava, tunnelmallinen ja kiitetty suomalainen jännityskirja, joka aloittaa Saana Havas -sarjan. Tarina yhdistää tutkivan journalismin, Hartolan miljöön ja menneisyyden murhamysteerin ja tarjoaa rikkaan henkilökuvausta, joskus hiukan liikaakin.

Saana on potkut saanut lööppitoimittaja, joka päättää lähteä lepäämään tätinsä luo

Itä-Hämeen Hartolaan ja kiinnostuu siellä paikallisesta nuoresta, suloisena ja viattomana pidetystä Helenasta ja tämän selittämättömästä kuolemasta. Jan on kuolevaa äitiään sureva ja kaiken nähnyt rikoskomisario, jonka tiimi saa ratkaistavakseen oudot rituaalimurhat. Nämä kietoutuvat samaan vyyhtiin, kun Saana ja Jan tapaavat sokkotreffien kautta ja heidän välillään roihahaa. Siinä hyvin lyhyeen tiivistettynä Elina Backmanin rikosromaanin juoni. Tapah- tumat polveilevat menneisyydessä ja nykyisyydessä, kiertyvät, pitkistyvät ja mutkistuvat.

Kirja on helppolukuinen ja paikoitellen liiankin kuvaileva, mikä lisäsi sivumäärää melkein viiteensataan. Juoni on kuitenkin hyvin rakennettu ja henkilöt kiinnostavia. Joitain pikkujuttuja toki löytyy, kuten esimerkiksi kuplavolkkarissa ei ole takana tavaratilaa, vaan moottori. Nooh, nuorempi väki ei edes taida tietää moista asiaa, taisi tuollainen lapsus vain hymyilyttää.

Kirja on saanut pääosin erinomaisen vastaanoton, ja sitä on kutsuttu ”sen vuoden dekkaritapaukseksi”. Saanan seikkailuista on julkaistu lisää vielä kolme kirjaa.

Pia Arasola

Kirjapiiri jatkaa tapaamisiaan taas syksyllä. Silloin käsitteilyyn tulevat seuraavat teokset: 22.9. Sinun, Margot, 20.10. Viulisti ja 17.11. Frans Leijon.

Kollin Pajamäellä elettiin tiivistä yhteiselämää

Elämä kantaa, kun siihen uskaltaa luottaa

Sen viisauden Irma Vlasoff henkäisee esiin hymyn kera, kun hän muistelee elämäänsä kaks kertalaisena, turkulaisena ja vähän kokemäkeläisenäkin. Kaks kertalaiseksi hän toki yhä tunnustautuu, vaikka Uittamolla asuu. Sieltä on helppo pujahtaa omalla pikkuautolla Hirvensalon sillalle ja täyttää vauhtia Kollintielle vanhaan kotiin.

Sitä isännöi nykyään Vlasoffien poika Mika.

Kun Irma Ahon Eino-isä vuonna 1948 alkoi rakentaa taloa Kaks kerran Kollin Pajamäkeen, Irma oli kolmevuotias. Aikoinaan Brinkhallin kartanoon kuulunut tiilinen paja oli silloin tyhjillään. Siitä perhe kunnosti navetan, johon muuttivat äidin kotipaikasta Yyteristä saatu Muurikki-lehmä ja kaksi lammasta. Vähän myöhemmin karja lisääntyi vielä kolmella, kun mukaan tulivat Lumikki, Helmikki ja Valvike-vasikka. Isän työpaikka oli merillä, ja Irma ja äiti elivät enimmäkseen kahdestaan.

Siitä ympäristöstä tuli Irman lapsuuden paratiisi. Irmalla ei ollut sisaruksia, mutta kyläyhteisöön kuului monta lapsiperhettä ja leikki tovereita riitti. Oli Kollin talon Anna-Liisa, karjakon tytär Aila, Teerikallion Lasse, ja oli koko joukko serkkuja. Irman isän sisar Tyyne oli Myllykylässä mylläri Artturi Jansenin vaimona, ja hän sai velipoikansa Viljon, Olavin ja Einonkin rakentamaan kukin talonsa Kaks kertaan. Irma muistaa joskus kesällä uineensa Kollin rannasta serkkujensa luo Kaerlan rantaan.

- Ikinä en tuntenut oloani yksinäiseksi, hän muistelee.

***

Kollin tilalla asuvasta Liespuun perheestä tuli Ahon pienen perheen tuki ja turva.

- Helmi ja Otto Liespuu olivat meidän tärkeät, rakkaat naapurimme, Irma sanoo lämpimästi hymyillen.

- En voi kuvitella, miten äiti olisi selvinnyt maatöitten ja karjanhoidon kanssa ilman heidän neuvoaan ja apuaan. Isä kävi kotona vain neljä kertaa vuodessa, eikä hän juuri ehtinyt osallistua perheen pikkutilan töihin.

- Äiti kävi sitten vuorostaan auttamassa Kollissa, kun tarvittiin lisäkäsiä. Me elettiin melkein symbioosissa, niin läheisiä oltiin.

Irma muistaa eräätkin perunannostotalkoot, joihin ilmestyi itsensä Johannes Virolainen, Maalaisliiton (myöhempi Keskustapuolue) johtohahmo ja ministeri. Kollin isäntä Otto Liespuu oli Maakansa-lehden (myöhemmin Suomenmaa) päätoimittaja ja huomattava poliittinen vaikuttaja. Kaksikerrassa nämä kaksi huippupoliitikkoa kuokkivat aivan luontevasti perunoita Kollin pellostä.

Puhelinta ei nuorella Ahon perheellä siihen aikaan ollut. Kun tuli soittoaasia,

mentiin Kolliin soittamaan. Ja kun Liespuulle 1950-luvulla ilmestyi kylän ensimmäinen televisio, seudun lapsikratras kokoontui Kollin tuvan lattialle katsomaan Lassie-koiran seikkailuja.

Siihen aikaan järven vesi oli kirkasta ja puhdasta. Sitä käytettiin yleisesti talousvetenä vielä 1960-luvulla, kunnes järveen alkoi levitä sinilevää. Tilanne äityi niin pahaksi, että jopa uimista piti pahimpaan aikaan rajoittaa. Rannan asukkaitten oli ryhdyttävä kaivamaan kaivoja.

- Maakaivojen kaivaminen tiukkaan savimaahan oli kovaa työtä. Pajamäessä kaivoa jouduttiin kaivamaan useista eri paikoista, Irma Vlasoff muistaa.

- Silloin lähelle pintaa tulevia vesisuoja etsittiin taipuvan pajuvarvun avulla. Aika pian alettiin kuitenkin tehdä porakaivoja; mekin saimme kaivon aivan asuinrakennuksen lähelle.

***

Kotitarvekalastusta järvellä harrastettiin sekä talvella että kesällä. Talvella verkot vedettiin jään alle. Kaloja pyydettiin myös iskukoukuilla tai pilkkimällä.

Neljän sukupolven äitienpäivä: keskellä mummi Mirja Aho sylissä pikkujasper, takana hänen tyttärensä Irma Vlasoff, toinen vasemmalta Irman poika Mika, laidoilla Mikan tyttäret Mona ja Jasperin äiti Ina.

Kesällä uistelun ja verkkokalastuksen ohella pyydyksenä käytettiin pitkäsiimaa, jossa on määrävälein matokoukkuja. 1960-luvulla Kaks Kerrassa toimi kalanviljelyslaitos, joka istutti järveen uusia kalalajeja. Irma Vlasoff muistaa hyvin eräänkin kalasaaliin, jonka tuloksena veneen pohjalla kiemurteli useita ankeiraita.

Loppukesällä lapset onkivat pikkukaloja rapusyöteiksi. Irma muistelee mielellään mukavia ravustusiltoja.

- Rapuja pyydettiin haaveilla ja meroilla. Toisinaan illan pimetessä tarkkailimme taskulampun valossa pieniä vaalean siniharmaita ravunpoikasia lymymässä saaren rannassa kivien alla. Elokuun lopussa ennen koulujen alkamista vietettiin hauskoja rapujuhlia kesävieraiden ja naapureiden kesken.

Irma Vlasoffin huippumuistoihin kuuluu merkkitapaus 1950-luvulta, kun kenraali Adolf Ehrnrooth puolisoineen muutti Kaks Kerran Solgårdeniin.

- Kunnantalolla eli sittemmin Kaks kertatalolla järjestettiin hieno juhlavastaanotto. Jostakin syystä minut valittiin ojentamaan kielokimppu kreivitär Karin Birgittelle. Jännitti aika tavalla. Olisipa joku silloin ottanut siitä tilanteesta kuvan, Irma haaveilee.

Adolf Ehrnroothin kanssa oltiin muutenkin tekemisissä. Myöhemmin Vlasoffin poika Mika oli kaverinsa Rami Koivusen kanssa kaivamassa ojaa kenraali-

perheen Solgårdeniin. Ojan vierellä seiso kenraali sotilaspuvussa vahtimassa työntekoa.

***

Irman isä oli töissä Amerikanlinjan laivoilla ja toi sieltä aina tuliaisia lomalle tullessaan.

- Kerran hän toi valtavan, vihreän baananitertun, Irma muistaa.

Äiti ja Irma matkalla Lempeleen postiin viemään kirjettä isälle.

Partioryhmä kokoontui Myllykylässä.

- Meillä oli kotona katosta riippuvat voimistelurenkaat, ja banaanikimppu ripustettiin niiden varaan. Kun siinä seistiin sitä ihailmassa, sen keskeltä luikerteli pieni vihreä käärme. Taidettiin äidin kanssa vähän kiljaista, ennen kuin isä sieppasi käärmeen ja heitti sen ulos lumihankeen.

Usein isä toi myös vihreätä kahvia, joka aluksi vietiin Yterin mummulle paahdettavaksi uunin pellillä hellan päällä. Myöhemmin Eerikinkadulle ilmestyi Pauligin paahtimo, jossa kahvin sai sekä paahdettua että jauhettua.

Joskus äiti ja Irma pääsivät isän mukana laivaretkelle pitkin Suomen rannikkoa Haminasta Kemiin asti. Se oli yhtä

juhlaa; asuttiin isän hytissä ja saatiin hyvää ruokaa.

Isälle kirjoitettiin usein. Irman tehtävä oli viedä kirjeet postiin Lemppelään lähelle Raustvuoren tiehaaraa, ja usein hän sai vaivan palkaksi äidiltä rahaa. Sillä hän usein kävi ostamassa vadelmalimonadia Luolamaan kaupasta Naulamäestä.

- Partiossakin käytiin, Kaksikerran Saariston Sinisissä. Jansenin Leena oli meidän partiojohtajamme. Uimakoulu oli Myllykylän rannassa. Uimamaisteriksi ei päässyt, ellei hypännyt Kulhon saaren uimahyppyriltä mereen. Minä en uskaltanut, sain vain kandidaatin tutkinnon. Maisterinpaperit ojensi silloin kenraali Ehrnrooth...

***

Irma kävi muiden lasten kanssa ensin Kaks Kerran kansakoulua ja pääsi sen jälkeen Turun Suomalaiseen Yhteiskouluun. Kaupungin kouluun kuljettiin bussilla.

Irman äiti päätti muuttaa kaupunkiin, että tytär voisi paremmin keskittyä lukuihinsa. Se oli surun paikka: Pajamäki jäi tyhjäksi ja rakkaat lehmät piti teurastaa.

- Kollin mummi hankki meille vintti-asunnon Karjalaisten kylästä. Asuimme oppikoulun toiselle luokalle asti. Sitten linja-autoliikenne vähitellen parani, ja voitiin muuttaa takaisin Pajamäkeen, Irma kertoo.

Kaks Kerran Linjan sinikeltainen bussi kiersi aamuvarhain keräämässä tienposkessa seisovat koululaiset kyytiinsä, Irman heidän mukanaan.

Bussissa istuskellessa Irman katse etsiytyi yhä useammin kuljettajan taustapeiliin, josta hymyilevät silmät näyttivät katsovan takaisin.

Totta puhuen, aika moni muukin tyttö tähyili samaan peiliin. Kaks Kerran linjalle oli tullut uusi, mukavan näköinen bussikuski, Martti Vlasoff nimeltään, joka sai tyttöjen

sydämet väpättämään. Monet tutkivat viikonlopun aikataulusta, koska bussi ohitti heidän oman tienhaaransa, ja suuntasivat tien poskeen vilkuttamaan suosikkikuskilleen. Ja hyväntuulinen suosikki vilkutti takaisin.

Martti Vlasoff oli kotoisin Ilomantsista rajan takaa, oli käynyt armeijan Kouvolan autokomppaniassa ja tullut sieltä autonkuljettajaksi Pansion laivastoasemalle. Sieltä hän sai vihjeen, että Kaks Kerran linjalla olisi kuskin paikka. Asunto löytyi Satavan Osuuskaupan yläkerrasta.

Irma hymyilee nytkin muistellessaan taustapeilistä tähyävää lämmintä katsetta. Ei mennyt kauaakaan, kun nuori bussikuski rohkaisi mielensä ja kysyi bussista jäävältä Irmalta, lähtisikö tämä elokuviin. Osuuskaupan hoitaja lainasi kaupunkiretkelle autoaan.

Kaks Kerran linjan suosituin kuljettaja.

Hääkuvassa Irma on 18, Martti 27-vuotias.

***

Siitä se lähti, Martti Vlasoffin ja silloin 16-vuotiaan Irma Ahon tarina.

- Se tuntui niin oikealta, Irma sanoo vakavasti.

- Me mentiin kihloihin jouluna, kun olin täyttänyt 18. Keväällä luin ylioppilaskirjoituksiin – Reilimon Vesa auttoi minua matematiikan tehtävissä. Toukuussa sain lakin, ja 16. kesäkuuta me nimme naimisiin.

Irma väläyttää loistavan hymyn:

- Kun teini-ikäinen rakastuu, häntä ei estä mikään... Se oli ihanaa aikaa.

Nuoripari perusti kotinsa Kollin Pajamäkeen. Elämä hymyili. Martti vaihtoi työpaikkaa ja alkoi hoitaa Postin kuljetuksia. Syntyi poika, Mika.

Irma Vlasoffin olohuoneen seinustalla raksuttaa valkoinen, kultakoristeltu kaappikello. Sen syvän kumisevat lyönnit lennättävät hänen ajatuksensa hetkessä vuosikymmenien taa.

Kello on Martin itse tekemä. Hän teki sen vaimolleen syntymäpäivälahjaksi, kun Irma täytti neljäkymmentä. Siihen sopivan empiretyylisen olohuoneen kalustuksen Martti hankki Kakolan puusepänerstaalta, kun Mika oli viidentoista.

Kalastus oli molempien yhteinen harrastus.

- Itsenäisyyspäivänä 1973 järven jää oli niin kirkas, että makasimme jään päällä tähystämässä kaloja. Jään alla uiskenteli kolme isoa karpia. Siitä kohtaa Martti nosti kuuden kilon karpin, Irma muistaa ja kaivaa esiin valokuvan, jossa Martti pitelee melkoista vonkaletta.

Irma oli vain 52-vuotias, kun häntä yhdeksän vuotta vanhempi Martti kuoli. Kun Mikakin oli jo muuttanut muualle, Kollintien talo tuntui liian isolta ja yksinäiseltä. Röntgenhoitajana TYKSissä

Martti Vlasoff ja kuuden kilon karppi.

toiminut Irma osti Mikan kanssa puoliksi asunnon Turun Meri-Uittamolta ja muutti sinne asumaan, ja Mikan perhe asettui Kollintien taloon.

Irma oli kuitenkin vielä nuori, eikä halunnut jäädä loppuiäkseen yksin. Kun hän tutustui kokemäkeläiseen maanviljelijä Ilkka Siuraan, alkoi elämässä uusi vaihe. Irma muutti Kokemäelle ja jätti kotinsa ja fiikuksensa poikansa hoidettaviksi.

- Ne kaksikymmentä vuotta olivat myös onnellista aikaa, sanoo Irma.

Kun hän jäi toistamiseen leskeksi, hän muutti takaisin Uittamolle. Hänen asuntonsa parveke on aivan talon leikkipaikan vieressä. Siinä leikkivät aikoinaan

hänen lapsenlapsensa, ja nyt on lapsenlapsenlasten vuoro. Kaksikertalaisuus jatkuu heissä: Mikan tyttäret ovat Harjattulassa töissä, ja Irma ajelee tämän tästä Kollintielle katsomaan tuttuja paikkoja ja ihmisiä.

Hyvää se on kaikki ollut, tämä minun elämäni, Irma sanoo pohdiskellen ja hiukan kuin hämmästyen. Kahdeksaan-kymmeneen vuoteen mahtuu paljon asioita, tapahtumia ja ihmisiä, valoisia ja tummiakin kohtia. Kaksikertalaisten elämä oli yhteisöllistä. Kaikki tunsivat toisensa ja autoivat toisiaan.

Irma sanoo mietteliäästi olleensa onnellinen – niin lapsuudessa kuin myöhemmin perhe-elämässä. Elämä on kantanut.

Irma Vlasoff.

Kuinka Kuusluoto ja Rauhamaa ”asutettiin”?

Rauhamaa, Kuusluoto, lähestyttäessä rantaa pohjoisen suunnalta.

Kuusluodon sijainti, etäisyydet ja mittasuhteet

Kun lähestyt Kaks kertaa meritse Airstolta, Kuusluoto ponnahtaa esiin Haapaluodon takaa jotenkin yllättäen ja jatkaesasi Vapparia pitkin edelleen itään, se on näkyvissä vain hetken ennen kuin Ihaluoto ja Putki peittävät sen näkyvistä. Etelän puolelta Paraisten rannoilta Kuusluoto jää edessä olevien saarten taakse näkymättömiin. Kaks Kerran Raustvuoren ja Kainiemen rannoilta Kuusluoto näkyy selvästi hieman reilun kilometrin päässä länsilounaaseen ja Ihaluodosta oikealle, pohjoiseen. Kaks Kerran Niemenkulman etelänpuoliselta rannalta ja Hinttisen saaren kaakkoisnurkalta Kuusluoto näkyy selkeästi. Kuusluoto kuuluu saariryhmään, jonka muut saaret ovat Hinttinen, Haapaluoto, Ihaluoto, Kraakunkari, Kutukari, Hylkeenkari, Kruunuholma ja Putki. Useissa kartoissa Ihaluoto ja Kuus-

luoto on piirretty yhteen, todellisuudessa niiden välissä on kaislikko. Edelleen saarten nimet on toisinaan kirjoitettu muotoihin Kuusiluoto ja Iholuoto. Paikallisten suissa enimmäkseen siis Kuusluoto ja Ihaluoto.

Saari on itä-länsi-suunnassa vähän alle kilometrin pituinen ja pohjois-etelä-suunnassa leveydeltään enimmillään muutama sata metriä. Saarella on 11 mökkitonttia (tilaa), joista yksi on rakentamaton, eli 10 kesämökkiä piha- ja ulkorakennuksineen.

Esihistoriallinen aika (Kuusluodon ajanlaskun mukaan), ennen 1950-luvun puoliväliä

Kuusluoto, kuten nuo muutkin edellä mainitut saaret, Hinttistä lukuun ottamatta, olivat luultavasti aikojen alusta

asti asumattomia. Saarilla saattoivat käydä vain uimataitoiset tai jättä pitkän taivaltaneet villieläimet, sekä alueen kalastajat, joilla lienee ollut useitakin hyviä apajapaikkoja niin talvi- kuin kesäkalastukseenkin. Emme voi tietää, onko Kuusluotoa tai näitä muita saaria käytetty väijy- tai piilopaikkoina ammoisina aikoina, kun isommilla saarilla asuva väestö harjoitti rantarosvoustta tähyttämällä esimerkiksi Höyttisten korkeilta kallioilta mahdollisesti lähestyviä purjelaivoja, houkutellessa ne petollisilla merkkituilla pois reitiltä ja saaliiksi saarten lomaan. Hinttisisä puolestaan on ollut ainakin 1800-luvulta lähtien muutaman talon kalastaja-asutusta.

Käytössä olevan tiedon mukaan kaikki muuttui 1950-luvun alkupuolella. Eräs jonkun maata ja saaria omistaneen tilan perillinen oli saanut perinnöksi alueen

Alli Saarisen seinämaalaus päärakennuksen eteisessä: Rauhamaa 1950-luvun lopulta.

saaria, mm. Kuusluodon, ja möi asumattomasta ja rakentamattomasta saaresta mökkipalstoja halukkaille. Viisi ehkä ensimmäisten joukossa myytyä palstaa meni pienen lähialueella vaikuttaneen uskonnollisen lahkoon jäsenille. Nämä palstat olivat saaren itäpäässä. Ensimmäisen rakennuksen saareen, aivan sen läntisimpään kärkeen, sai pystytetyksi unkarilaisperäinen leipuri Hlavatti. Hlavatti möi paikan pois muuttaessaan Helsinkiin ja katui myymistään muutettuaan takaisin Turun seudulle. Saaren länsipäässä oli myös isoisä Kaskisen palsta, mutta hänen perheensä majoittui alkuun teltoissa ja rakensi mökin vasta myöhemmin. Kesällä 1955 saareen alettiin rakentaa lahkolaisten ensimmäistä huvilarakennusta ja seuraavana kesänä isompaa huvilaa useiden kevytrakenteisempien asumusten lisäksi.

Alli Saarinen ja Hirvensalolaiset

Kyseinen pieni uskonnollinen lahko oli syntynyt karismaattisen kansakoulunopettajan Alli Saarisen ympärille. Saarinen oli syntyjään ilmeisesti Varsinais-Suomen maatalousalueelta ja oli opettajaseminaarin käytyään kansakoulunopettajana Hirvensalossa ja Kaks Kerrassa. Omien sanojensa mukaan hän kuuli joka päivä Jumalan puhetta ja hän kirjoitti ylös sen, mitä Jumala oli hänelle sanonut. Koska hän oli ilmeisen karismaattinen ja esiintymistaidoiltaan vakuuttava henkilö ja hänellä oli oman kokemuksensa mukaan suora yhteys Jumalaan ja tämän ohjeisiin sekä toivei-

siin, hänen ympärilleen muodostui pieni ja uskollinen seuraajien joukko. Lahko kokoontui alkuun 1950-luvun alkupuoliskolla Hirvensalossa, metsäisellä seudulla alun perin autiossa piilopirtissä. Ehkä siksi lahkoa onkin kutsuttu nimellä Hirvensalolaiset.

Tuon ajan pienille uskonnollisille lahoille oli tyypillistä se, että pelättiin ja odotettiin kolmatta maailmansotaa, jonka voisi tuoda mukanaan ”keltainen vaara idästä”. Monissa lahoissa uskottiin, että Jumala säästää valitut tuholta ja niin oli myös Hirvensalolaisten kohdalla. Heillä oli myös uskottava, vakuuttava ja suora yhteys Jumalaan Alli Saarisen kautta. Kun Hirvensalolaiset saivat Kuusluodon itäpuoliskon mökkipalstat turvapaikakseen, sinne alettiin rakentaa omaa suljettua turvaleiriä, jossa Allin tulkinnat ja kirjoitukset siitä, mitä Jumala oli hänelle puhunut, toimivat ohje-
nuorana.

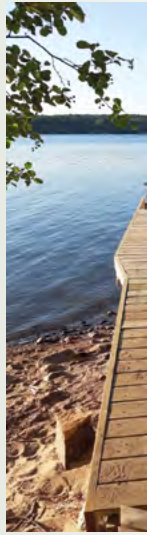
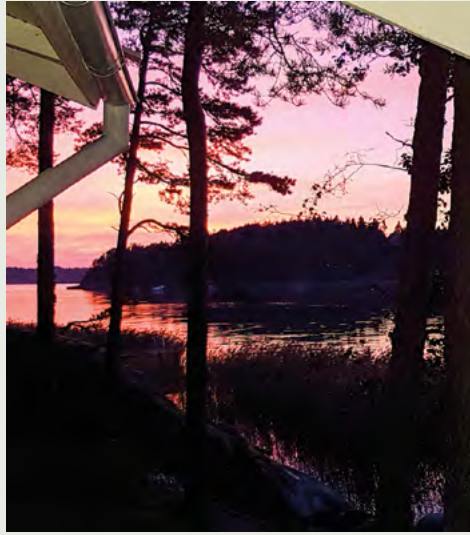
Lahkolaisten aika Kuusluodossa – Rauhamaan päärakennuksen salissa pidetään kokouksia säännöllisesti

Aikajanasta ja tapahtumien järjestyksestä ei ole varmaa tietoa, mutta ilmeisesti talvella 1954-1955 Kuusluotoon tuotiin jäitä pitkin puutavarakuormia ja muita rakennustarpeita, sekä hirret, joista pystytettiin lahkolaisten ensimmäinen rakennus, nykyisen Rauhamaan tilan sauna. Syksyllä 1955 pystytettiin paikallisten kalastajien, Oiva Reilimon ja livari Kas-

kenmäen johdolla nykyisen Koivunotkon tilan päärakennus. Kesällä 1956 nousi talkoilla, todennäköisimmin edelleen Reilimon ja Kaskenmäen johdolla Rauhamaan päärakennus, josta tuli lahkon kokoontumispaikka ja sen johtajattaren kesäasunto.

Molemmat talot ovat edelleen pystyssä ja käytössä. Koivunotkoa isännöi sen rakennuttaneen Nummisen perheen vesa Risto, joka oli rakennusaikoihin pikukupoika ja muistaa olleensa mukana rakennustalkoissa. Rauhamaa on kulunut perintönä Alli Saarisen siskontyttarelle ja sitten tämän pojalle, joka möi sen nykyisille omistajille Hanna Manniselle ja Mikko Hirvoselle.

Muut lahkolaiset rakensivat saaren itäpuoliseen osaan kevyempiä, vain kesäkäyttöön soveltuvia rakennuksia, joita ei enää ole jäljellä. Saaren länsipää ei ollut lahkolaisten käytettävissä. Kaksi ensimmäistä kesää menivät varmaankin tiiviisti em. isompien rakennusten pystytyksessä ja viimeistelyssä. Lahkolaiset olivat työteliäitä ja ahkeria. Asumusten rakentamisen, parantelun ja korjailun lisäksi työtä riitti istutuksissa, marjastuksessa ja kalastamisessa. Pyrittiin mahdollisimman suureen omavaraisuuteen – myös kriisioloissa. Varastoitiin parempia aikoja varten, mm. lamppu- ja ruokaöljyä, tulitikkuja ja saippuaa. Ainakin em. tuotteita ja niiden jäännöksiä löytyy vieläkin Rauhamaan päärakennuksen vintiltä ja entisten varastorakennusten sijaintipaikoilta.

Lahkolaiset kokoontuivat säännöllisesti Rauhamaan päärakennuksen alakerran salissa. Tästä salista tuli kirkkosali, pyhä huone. Sali on rakennettu korkeammaksi kuin muut talon alakerran huoneet. Tämä puolestaan aiheuttaa vintin lattiaan korotuksen juuri alakerran salin yläpuolelle. Salin ikkunattomassa päätyseinässä on koko seinän mittainen alttarimaalaus raamatunlauseineen ja sen edessä nyttemmin purettu alttarikoro, jolla oli pylväiden reunustama alttari. Päätyseinän kokonaan peittävässä maalauksessa taivaasta laskeutuvat enkelit ohjaavat lapsia oikealle tielle. Lahko ei käyttänyt tunnuksenaan ristiä, vaan kultaista kruunua, joka viittasi Raamatun teksteihin Kuninkaasta, joka voidaan rinnastaa Jeesukseen. Alttarikaappi, pylväät ja ovien sekä ikkunoiden ympärille tehdyt kullanväriset kuvioerukset on koristeltu tällä kruunulla. Salin katto on pinkopahvilla muotoiltu holvi-maiseksi ja koristeeksi on maalattu alt-

tariseinän tyyliä enkeleitä ja kukkaköynnöksiä, jotka jatkuvat seinillä lattiaan asti. Alli Saarinen oli myös rutinoitunut ja etevä maalari ja niinpä hän maalasi salin seinä- ja kattomaalaukset itse. Maalaustyöt valmistuivat vasta 1959. Muutenkin talosta löytyy paljon Allin maalauksia, joita on edelleen hänen muistoaan kunnioittaen talossa esillä.

Voidaan vain arvailla, minkälaisia Rauhamaan päärakennuksen alakerran salissa pidetyt lahkon kokoukset olivat. Risto Numminen oli tuolloin niin nuori, ettei häntä päästetty kokouksiin, joihin hänen äitinsä ja isosiskonsa osallistuivat. Talon vintistä löytyi neljä vanhaa matkailukkaa ja vielä lisäksi pahvilaatikollinen täynnä sini- ja mustakantisia ruutuvihkoja, joihin Alli Saarinen on kauniilla ja täsmällisellä opettajan käsialallaan kirjoittanut vuosien ajan joka päivä sen, mitä Jumala oli hänelle kunakin päivänä sanonut. Teksteissä on paljon toistoa ja

☺☺☺ Näkymä Rauhamaan kallionkylkilaiturilta länteen; matalin kohta horison-
tissa on Rymättylää Airiston länsipuolella, vasemmalla Haapaluoto, oikealla
Satavan lounaiskärki Erikvalla.

☺ Saariston illat ovat täynnä taikaa ja mystiikkaa; naapurisaari Hinttinen näh-
tynä Rauhamaan saunan kuistilta juuri laskeneen auringon violetissa hämyssä.
Hinttisen takaa hämmöittää Satava.

☺ Rauhamaan uusi kallionkylkilaituri valmistumassa. Taustalla Kaks Kerran Nie-
menkulman eteläranta.

ne ovat raskasta luet-
tavaa. Allin Jumalalta
vastaanottamat käs-
kyt ja ohjeet ovat
synkkiä ja ankaria. Il-
meisesti muutkin lah-
kolaiset olisivat halun-
neet ja myös yrittivät kuulla Jumalan
suoraa puhetta, koska vintin matkalau-
kuista löytyi myös muutama vihko, joihin
muutkin henkilöt olivat kirjanneet Juma-
lan sanaa.

Lahkoon kuului sekä naisia että miehiä,
ja kesäisin saarella oli myös lahkolaisten
lapsia. Ilmeisesti lapsia ei kuitenkaan
rasitettu uskonasioilla, vaan vasta tiet-
tyyn ikään ehtineet nuoret saivat osal-
listua kokouksiin. Kokouksissa Alli Saari-
nen on sitten kertonut Jumalan ”tervei-
set” ja tulkinnut niitä lahkoon säännöiksi
tai hyväksytyiksi toimintatavoiksi. Saa-
rella on vietetty toimeliasta, työntäyteis-
tä ja tasapainoiselta vaikuttavaa elämää,
jota ovat ohjanneet uskottu ja tulkittu
Jumalan tahto.

Tultaessa 1970-luvulle, lahkoon toimin-
ta hiipui hiljalleen. Tarkkaa syytä hiipu-
miseen on mahdoton tietää. Läpi
1970-luvun kesäinen elo Kuusluodossa

ja Rauhamaassa laimeni vanhenevan Alli
Saarisen ja hänen ystäviensä normaalik-
si kesänvietoksi.

Saareen tulee muita ”asukkaita”

Samoihin aikoihin 1950-luvun loppupuolella Kuusluodon länsipäähän oli lohkotu
muuta mökkipalstoja. Ensimmäisten
joukossa oli Raustvuoren kalastonhoito-
alueen kalastuksentralvojan, Timo Kaski-
sen isoisä, joka siis alkuun majoittui
perhekuntineen teltoissa palstallaan.
Myöhemmin rakennettu mökki ja muu
kiinteistö on edelleen Timo Kaskisen
hallussa ja käytössä. Lahkolaiset reagoi-
vat ensi alkuun muihin saarelaisiin tor-
juvasti. Kuusluodon poikki pystytettiin
piikkilanka-aita, jonka itäpuolella olivat
lahkolaiset ja länsipuolella muut saaren
mökkiläiset.

Jatkossa myös lahkolaisten hallussa
oleva Kuusluodon itäinen puolisko jaeti-
ttiin mökkipalstoihin ja kullekin palstalle
merkittiin kiinteistörekistereihin omista-
ja. Palstat ovat siirtyneet alun perin lah-
kolaisten perheiden jäsenille perintönä
ja myöhemmin yksittäisten kauppojen
myötä nykyisten omistajien ja heidän
perheidensä jäsenille.

Rauhamaan päärakennuksen Pyhän Salin nurkka, alttarimaalauksen enkeleitä ja sivuseinän koristeellinen kukkaköynnös.

Vuosien ja vuosikymmenien kuluessa Kuusluotoon on tullut eri aikoina uudisrakennuksia, ja joitain niistäkin on jo ehditty remontoida tai uudistaa. Hirvensalolaiset-lahkon talkoilla rakentamat Koivunotkon ja Rauhamaan päärakennukset, samoin kuin Rauhamaan ranta-sauna ovat edelleen aktiivisessa käytössä ja voivat hyvin.

Rauhamaan myöhemmät vaiheet ja nykyisyys

Käytettävissä olevien tietojen mukaan näyttää siltä, että Rauhamaa oli käyttämättömänä pitkään, ehkäpä jopa kymmenen vuoden ajan ennen 2000-luvun vaihdetta. Todennäköisesti syynä oli Alli Saarisen heikentynyt terveydentila. Alli ei ilmeisesti ollut pitänyt yhteyttä sukulaisiinsa vuosien kuluessa. Niinpä hänen

siskonsa tyttärelle oli suuri yllätys, kun Allin asioita hoitamaan määrätty lakimies otti yhteyttä ja kertoi, että tädin perintönä on jäänyt 50-luvulla rakennettu huvilarakennus ja mökkipalsta, Rauhamaan tila, Kuusluodon saarella Kaksikerran edustalla Turun saaristossa. Tila ja sen rakennukset eivät olleet huippukunnossa, mutta ystävälliset naapurit olivat vuosien ajan, Allin poissa ollessa huolehtineet, että ikkunat olivat ehjiä ja ovet olivat olleet kiinni. Näin alttariseinä ja muut pyhän salin maalaukset olivat säilyneet erittäin hyväkuntoisina.

Espossa asunut Saarisen siskontytär ei omana aikanaan tehnyt, eikä myöskään antanut poikansa tehdä isompia muutoksia tai remonteja Rauhamaan rakennuksiin. Isoin muutos oli jossain vaiheessa tehty tiilikaton vaihtaminen peltikatoksi. Siskontyttärellä ja hänen miehellään oli isohko purjevene, joka tuotiin aina kesäisin Kuusluotoon. Rannan kallioniemekettä kiertämään rakennutettiin purjevenettä varten laituri. Päärakennuksen kuistien peltikattoa korjailtiin sekä räystäskourut ja syöksytorvet uusittiin. Alakerran huoneiden laualattiat saivat päälle muovimatot. Muuten hän halusi ehdottomasti säilyttää talon ja huoneet sellaisina, kuin oli ne haltuunsa saanut, henkien 50- ja 60-lukujen tunnelmaa ja muotokieltä. Luonnollisestikaan Rauhamaan päärakennuksen alakerran saliakaan ei muutettu, vaan sen annettiin säilyä Alli Saarisen luomassa ulkonäössään sellaisena kuin se oli seinä- ja kattomaalausten valmistuessa vuonna 1959.

Tila taloineen siirtyi perintönä Allin siskontyttären pojalle tultaessa 2010-luvulle. Hän möi Rauhamaan nykyisille omistajille, Hanna Manniselle ja Mikko Hirvoselle syksyllä 2016.

Manninen ja Hirvonen puolestaan arvostavat vanhoja asioita ja ovat remontoineet, uudistaneet ja korjanneet tilaa ja sen rakennuksia pyrkien vaalimaan menneiden aikojen tunnelmaa. He ovat mm. nimenneet veneensä Alli Saarisen mukaan Alli II:ksi, koska kaupan mukana tullutta vanhaa venettä kutsuttiin Alli I:ksi. Päärakennuksen sisätiloja remontoidaan kiireettä vanhaa kunnioittaen. Saunarakennuksen tiilikatto on uusittu

ja rakennus on saanut edustalleen ja kylkeensä laajahkoja terasseja sekä kesäkeittiön, joita hyödyntäen on mukava nauttia kesästä saaristossa. Kallionkylkilaituri on uusittu kestämään vähintäänkin seuraavat kolmekymmentä vuotta ja saunan edustan kaislikkoa halkoo ponttoonilaituri täsmälleen kohdassa, jossa ehkäpä rannan ensimmäinenkin laituri on aikanaan sijainnut.

Teksti perustuu kirjoittajien omiin käsitelmiin ja heidän tietoonsa saatettuun perinnetietoon. Asioiden varmat historialliset yhteydet ja käänteet jäävät vanhempien aikojen osalta vielä lopullista todentamista.

Rauhamaan rantakallion nokassa sijaitseva ”Linnake”, omistajien suosikkipaikka iltopäiväkahveille. Taustalla häämöttää Kaksikerran Niemenkulman eteläranta.

Luontopolun kuulumiset

Pöntön asentaminen. Kuva: Rami Aaltonen

Partiolaiset lähdössä luontopolulle, kullekin oli oma pöntö

Kaksikerran luontopolun pysäköintipaikalle kokoontui ryhmä reip-paita partiolaisia talkoisiin. Maassa oli kymmenkunta lähinnä tiaisen pönttöä, siitä sai jokainen valita yhden mukaansa. Seuraavaksi lähdimme astelemaan polkua, tarkoituksena ripustaa sen varrelle Kaksikertaseuran lahjoittamat pöntöt.

Matkalla oli tehtävänä löytää etukäteen merkatut puut, mihin pöntöt ripustettaisiin.

Kahden mallipöntön kiinnityksen jälkeen sai jokainen halukas partiolainen ripustaa oman kantamuksensa puuhun,

toisten tukieissa tikkaita. Luontopolku oli hyvässä kunnossa ja paljon oli polkua käytetty jäljistä päätellen, lenkkareilla pääsi hyvin kulkemaan. Vastaantulijoilta saatiin kiitosta, että olemme hyvällä asialla.

taisiin, ovatko pöntöt olleet käytössä ja tehtäisiin samalla huoltotoimet. Näytin miten avustetaan hömötiaista pesäkolon rakentamisessa, tein lahokoivun tuohkeen puukolla aloitusreiän, mistä sen on helpompi kaivertaa oma pesänsä.

ttö. Kuva: Rami Aaltonen

Korostin pönttörauhan takaamiseksi, että ne ripustettiin yli kahden metrin korkeuteen, jotta niitä ei turhaan mennä availemaan kesken pesimäkauden.

Jatkotoimenpiteenä esitin, että ensivuoden helmi-maaliskuussa tarkastet-

Linnunpönttöjen laitto luontopolun maastoon oli samalla myös kunnianosoitus edesmenneen lintuharrastajan Juhani Virtasen muistolle. Hän oli vuosikaudet huolehtinut lintujen majoitustarpeista. Nämä hänen pönttönsä olivat jo tehtävänsä hoitaneet.

Parkkipaikalle saapuessamme kajahti partiolaisten kiitoshuuto. Täähän oli hyvä lopettaa hyvillä mielin nämä talokoot.

Kiitos partiolaiset!

Heinänokan uudistaminen

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä toteuttaa Heinänokkaan uuden leirikeskusrakennuksen. Alueen rakennuksista vain saunarakennus on ollut käytössä ja alueella olevat vanhat majoitusrakennukset Eriksgården ja Mäntykallio ovat olleet poissa käytöstä vuodesta 2018 alkaen sisäilmaongelmien takia, ja kyseiset rakennukset puretaankin uudisrakennuksen rakennustöiden yhteydessä.

Uudisrakennukseen tulee yhteensä 96 majoituspaikkaa 28 huoneeseen. Majoitushuoneista kahdeksan on 2-hengen huoneita ja loppuihin 20 huoneeseen voi tarvittaessa majoittua 4 henkilöä. Majoitustilat sijoittuvat kahteen kerrokseen rakennuksen itäreunaan. Majoitustilojen yhteyteen tulee myös kokous- ja koulutustiloja, joten rakennuksen tiloja on mahdollista hyödyntää myös eri organisaatioiden ja yritysten tilaisuuksissa. Näiden lisäksi rakennuksessa on keittiö- ja ruokailutilat. Rakennuksessa on panostettu esteettömyyteen ja rakennuksen kellaritilaan toteutetaan saunaosasto, johon pääsee esteettömästi hissillä sisäkautta. Rantasauna muutaman sadan metrin päässä jää edelleen käyttöön.

Rakennuksen ulkoseinät ovat puuverhoiltuja ja vesikatto on peltiä. Rakennus lämpiää maalämmöllä ja rakennuksen vesikatolle asennetaan aurinkopaneeleita. Rakennuksessa käytetään Rakennustiedon ympäristöluokitusta ja tavoitteena on saavuttaa kolme tähteä.

Hankkeen kustannusarvio on noin 9 miljoonaa euroa. Rakennustyöt toteuttaa Rakennustyö Laamo Oy, jonka kanssa on laadittu projektinjohtourakkasopimus. Vanha Mäntykallio-rakennus on purettu ja varsinaiset rakennustyöt on tavoitteena aloittaa vielä toukokuun aikana, kunhan poikkeamispäätöksen lisäksi tarvittava rakentamislupa on saatu. Uusi rakennus valmistuisi siten syksyn 2027 aikana.

Seurakuntayhtymä odottaa innolla uuden rakentamisen valmistumista ja sitä, että hieno luonnonläheinen alue saadaan taas arvoiseensa käyttöön.

*Kalle Luoma
Kiinteistöjohtaja
Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä
Eerikinkatu 3A, 20100 Turku
Puh: 040 341 7255
E-mail: kalle.luoma@evl.fi*

Yhteenveto kauppias Anni Puhakan haastattelusta

Uudistunut Deli – enemmän kuin kauppa

Remontin valmistuminen tuo mukanaan ennen kaikkea helpotuksen – takana on intensiivinen ajanjakso, jossa arki ja työmaa kulkivat käsi kädessä. Auki pidetty kauppa keskellä remonttia vaati joustavuutta, huumoria ja vahvaa tiimihenkeä, mutta yksi asia oli alusta asti selvä: tämä kauppa kuuluu asiakkailleen. Ja juuri siksi ovet pidettiin auki.

Deli ei ole vain ruokakauppa – se on tärkeä osa alueen arkea. Paikka, jonne tullaan hakemaan muutakin kuin ostoksia: kuulumisia, kohtaamisia ja tuttuuden tunnetta. Asiakkaiden kiitollisuus remontin aikana vahvisti sen, kuinka merkityksellinen lähikauppa voi olla.

Uudistuksen taustalla oli halu tehdä kaupasta entistä toimivampi ja tulevaisuuden vaatimukset täyttävä. Samalla syntyi jotain enemmän: selkeämpi, kauniimpi ja inspiroivampi kokonaisuus. Asiakkaalle näkyvimmit muutokset ovat avarampi pohjaratkaisu, lisääntynyt kylmä- ja pakastetila sekä laajentunut palvelualue. Kulisseissa taas on tehty isoja

vastuullisia tekoja – energiatehokkuus on parantunut merkittävästi ja arjen sujuvuus henkilökunnalle helpottunut.

Deli-ajatus näkyy kaikkialla: helppoutta, herkullisuutta ja ripaus arjen luksusta. Valikoimaan on tuotu muun muassa uusi paistopiste, monipuolisempi pakastevalikoima sekä näyttävä kukkapiste – pieni kukkakauppa kaupan sisällä. Ja kahvipisteellä muistutetaan pilke silmäkulmassa: “varför Paris – vi har ju Deli.”

Paikallisuus on Delissä sydämen asia. Pientuottajia halutaan tukea ja asiakkaiden toiveisiin reagoidaan nopeasti – konkreettisesti ja arjessa. Kauppa elää asiakkaidensa näköisenä, ja palautteella on aidosti merkitystä.

Arjessa näkyvät myös muuttuvat kulutustottumukset: terveelliset, nopeat ja laadukkaat ratkaisut kiinnostavat, mutta samalla hintatietoisuus on kasvanut. Tästä huolimatta moni tekee yhä harkittuja valintoja – lähituotteet, eläinten hyvinvointi ja tuotteiden alkuperä kiinnostavat.

Kulisseissa remontti oli henkilökunnalle sekä raskas että yhdistävä kokemus. Kaiken keskellä huumori ja yhteishenki kantoivat pitkälle. Lopputulos onkin jotain, mistä voi olla aidosti ylpeä – yksityiskohtia myöten suunniteltu kokonaisuus, jossa näkyy tekijänsä kädenjälki ja rakkaus omaa työtä kohtaan.

Katse on jo tulevassa. Deli kehittyvä jatkuvasti, ja erityisesti kesään on suunnitteilla uusia avauksia, joissa korostuvat ympäristöystävällisyys ja saariston arki.

Yhteistyö esimerkiksi Pidä Saaristomeri siistinä ry:n kanssa on konkreettinen esimerkki tästä.

Lopulta tärkein viesti on yksinkertainen: lähikauppa elää asiakkaistaan.

Terveiset Kakskertalaisille:

Te olette tämän paikan sydän. On ilo olla osa teidän arkea – kuulla kuulumisia, jakaa pieniä hetkiä ja rakentaa yhdessä oman saaren näköistä kauppa. Nähdään Delissä, ja tulkaa jatkossakin rohkeasti juttelemaan, ideoimaan ja vaikuttamaan.

Koska miksi lähteä kaus – vi har ju Deli.

Tapahtumakalenteri

Tapahtumakalenteri 2026

Toukokuu

su 17.5. kello 12 Martinseurakunta, Kaks kertaseura ja partiolippukunta Kaks-kerran Kaksoispiste järjestävät **Kaatu-neitten muistopäivän messun ja seppel-tenlaskun Kaks kerran kirkossa ja san-karihaudoilla**, messun pitää pastori Lasse Mustonen. Tapahtuman päätteek-si Kaks kertaseura tarjoaa kakkukahvit huoltorakennuksella.

ti 19.5. kello 18 **Luontoretki Sampan alueen 'muinaishaudoille'**, vetäjänä Raimo Västinsalo. Säävaraus, ei sovi lii-kuntarajoitteisille. Opastus lähtöpaikalle Samp paantien-Kivelänperäntien risteyk-sessä

Kesäkuu

Neulomakerho pitää kesäneulojaiset joka toinen tiistai 2.6.-11.8. kello 18-20 seuraavasti:

- 2.6. Kaks kerran kirkon laituri
- 16.6. Pia (Kaks kerta)
- 30.6. Tellervo (Kaks kerta)
- 14.7. Saaribaari (Satava, klo 17-19)
- 28.7. Santra (Kulho)
- 11.8. Brinkhallin merilaituri (Kaks kerta)

Tilajärjestelyjen, yhteiskuljetusten, yms. vuoksi ilmoittautuminen kuhun-kin tapaamiseen viimeistään edeltävä-nä sunnuntaina Santralle p. 040 522 3320.

la 27.6. kello 11-14 **Kaks kertapäivä** Hennalassa. Ks. erillinen ilmoitus tässä lehdessä.

su 28.6. kello 17 **Kaks kertapäivien päätösmessu** (pastori Lasse Musto-nen) Kaks kerran kirkossa

Heinäkuu

Lomaillaan.

Elokuu

Kirjanjulkaisutilaisuus Seuraintalolla; Jussi Marttilan uusi saarista kertova kirja, ajankohta varmistuu alkukesästä.

la 29.8. kello 13-15 Myllyjuhla Nikkilän myllyllä Satavassa; yhteislaulua, musiikista vastaa Jari Hauninen & kni, mah-dollisuus käyntiin "Ryssän uuneilla", illalla elotulet Satavan sillalla kello 21

Syyskuu

Jukka Lämsän kuva/videoesitys Seuraintalolla, tarkempi ajankohta vielä avoin.

Kävelyretki (kohde avoin)

Neulomakerho parittomien viikkojen tiistaisin 8.9.-15.12. kello 18-20 Seuraintalolla.

Kirjapiiri kokoontuu tiistaisin kello 17-18 Seuraintalolla seuraavasti:

22.09. Meri Valkama; Sinun, Margot

20.10. Harriet Constable; Viulisti

17.11. Hannu Salmi; Frans Leijon

Lokakuu

su 25.10. kello 14-16 vietetään **Sadonkorjuupäivää** Seuraintalolla

Marraskuu;

Joulukranssin teko, mahdollisesti neulomakerhon yhteydessä

Joulukuu

su 6.12. kello 12 **Itsenäisyyspäivän kirkko ja sankarivainajien muistaminen** Kaksikerran kirkolla, kahvitus Hennalassa

Mukana myös seuraavissa tapahtumissa:

Perinteinen **joululounas** Hirvilammella
Kauneimmat joululaulut Kaksikerran kirkossa, glögi ja pipari huoltokatoksella
Joulumyyjäiset Museotorpalla

Brinkhallin metsäkirkko

Muutosten, tarkennusten ja lisäysten takia seuraa kotisivujamme www.kaksikertaseura.fi.

Tapahtumista kerrotaan jäsenistölle myös jäsentiedotteilla sähköpostin välityksellä, mutta se ei tavoita kaikkia. Mm. pääjäsenistä 75 ei käytä tai ei ole antanut seuran käyttöön sähköpostiosoitettaan.

Kysy Kakskerrasta

– Ei Paavola vaan Koivula

2x -lehden edellisessä numerossa (2-2025) Marja Tuomola kaipasi tietoja Kakskerran järven tuntumassa olleesta talosta, jota hänen vanhempansa olivat kutsuneet Paavolaksi. Koska alueen historia liittyy selkeästi jo kauan sitten Brinkhallin kartanon maihin liitettyn Paavolan kylään eikä vanhoille kiviperustuksille löytynyt vanhoista kartoista tai maarekisteristä vastausta, jäi kysymys avoimena odottamaan paikallisten asiantuntemusta. Valppaiden lukijoiden ansiosta kysymys ratkesikin hyvin nopeasti. Rantakumpareella nykypäiviin säilyneet rakennusten kivijalat ovat muistuma tulipalosta, joka 1940-luvun lopulla tuhosi paikalla olleen Koivulan asuinrakennuksen.

Koivula oli Brinkhallin muonamiehen torppa, johon kuului pieni kaksihuoneinen asuinrakennus, sauna, puuvaja ja sikala. Kartanon työväkeen kuului useita muonamiesten perhekuntia, jotka asuivat vanhoissa torpissa ja kartanoon yhdistettyjen talojen vanhoissa rakennuksissa. Asuinpaikat ja asukkaat vaihtuivat työn luonteen ja työsuhteen keston mukaan. Koivulaan muutti 1920-luvulla perheineen metsänhoitaja Antti Toivonen, joka aiemmin oli

asunut kartanon päärakennuksen koillispuolella mäenreunamassa sijaitsevassa renkituvassa. Antti Toivosella oli kuusi lasta, joista Eero kuului myös kartanonväkeen työskennellen siellä puutarhurina. Koivulan tuhouduttua tulipalossa Eero Toivonen rakensi niin ikään kuusilapsiselle perheelleen uuden kodin Kakskerran kirkkotien varteen. Palsta erotettiin kartanon maista ja se nimettiin Toivolaksi. Talo on edelleen suvun jäsenen omistuksessa.

Tuomola kaipasi tietoa myös läheisestä lehtikuusimetsästä. Sen istuttaja ei ole selvinnyt, mutta tarkempi määrittäminen puiden iästä ja lajista voisi auttaa. Ensimmäiset Siperianlehtikuusimetsät istutettiin Suomessa jo 1730-luvulla. Euroopanlehtikuusien istuttaminen alkoi 1840-luvulla ja Kuriilien lehtikuusien istutuskokeilut 1900-luvun alussa. Metsänhoitajana Antti Toivoselle kuuluivat Brinkhallin kartanon metsien istutus- ja leimaustyöt. Mikäli puiden ikä sopii 1900-luvun alkupuolen aikahaarukkaan, saattaa juuri hän olla näiden lehtikuusi-istutustöiden takana. Varmaa on, että Koivulan pihamaalla kasvavat tammetsämetset ovat hänen istuttamiaan.

Kuva Ritva Ahola-Riikosen kirjasta 'Tuhat juttua Kakskerrasta', sivulta 43. Mökki saattaa olla peräisin jo 1800-luvun lopulta, vaikka sitä ei ole karttoihin merkitty. Etualalla laiduntavat Brinkhallin lehmät ja taustalla läikkyy Kakskerranjärvi.

Pieni Sisustusihme

Hirvensalon Friskalassa

miia@pienisisustusihme.com | 040 574 8513 | www.pienisisustusihme.com

MONIPUOLISET
OMPELUPALVELUT

esimerkiksi
suora verho 17e
veneen pressun korjaus 55e/h
lahkeen lyhennys alk. 21e
takin ketjun vaihto alk. 31e

Tom Petäjä ja Valtteri Roiha

Olipa kerran

sauna

-Yleissivistävä komedia kahdella näyttelijällä-

Esitykset Aboa Vetus Ars Nova -museon pihalla, avanfiltaapahtumat Liput 39€ Kesällä -26

voi Kukka!

Flower Shop

Kukat kesän juhliin lähikukkakaupastasi!

0400 284882

voikukka@voikukkaflowershop.fi

www.voikukkaflowershop.fi

Stålarminckatu 33, 20810 Turku

Tervetuloa!

IRTI ARJESTA SAARISTON KARTANOTUNNELMAAN

Harjattulan Kartano tarjoaa ainutlaatuisen yhdistelmän
merellistä rauhaa, kartanomiljöötä ja elämyksiä
– vain hetken päässä arjesta.

Olipa kyseessä rentouttava viikonloppu, inspiroiva kokous
tai unohtumaton juhla, Harjattulan Kartano luo puitteet,
joissa hetket tuntuvat erityisiltä.

Laadukas catering-palvelu, aktiviteetit ja luonnonläheinen ympäristö
tekevät vierailusta kokonaisvaltaisen elämyksen.

Harjattulan Kartano
harjattula.fi

MARTEKKA OY

Rantaruonankatu 4
21100 NAANTALI

RAKENTAMISTA AMMATTITÄIDOLLA

Jukka Ronkanen 0400 536 987
e-mail jukka.ronkanen@martekka.fi

Antti Laakso 0400 545 987
e-mail anttilaakso7@gmail.com

Recycling EURAJOKI GROUP

TURKU

OSTAMME:

Metalliromua
Kupariromua
Messinkiromua
Sähköjohtoja
Lyijyakuja

**Voit lahjoittaa romuerästäsi tulevat
rahat palokunnalle!**

**Halutessasi ilmoita toimipisteen
kassalla, että hyvitys tuomistasi
romuista laitetaan Kaksikerran
Sopimuspalokunnalle**

**MA – PE
8–17**

 **Orikedonkatu 12,
20380 Turku**

 010 820 6506

 eurajokigroup.com

**EI LISÄTTYÄ SOKERIA.
EI MAKEUTUSAINEITA.**

HYDRATE DIFFERENT.

Tällä kupongilla -5% alennusta ostoksen loppusummasta

Kertaluontoinen. Ei koske alkoholi-, tupakka-, tulenteke- tai lastenruokatuotteita. Voimassa 30.6.2026 asti

Tervetuloa uudistettuun
K-Market Deliin

SORALIIKE

SUOVANEN OY

RUSKO, puh. 0400 223 160

soraliike@soraliikesuovanen.fi

NOPEASTI JA EDULLISESTI

- SEULOTTUA MULTAA
- HIEKKA
- peruskalkittua ja lannoitettua
- LEIKKIHIEKKA
- SEPELIÄ • SORAA
- SALAOJASORAA
- RANTAHIEKKA
- KORISTEKIVET

Laituri on rannan kruunu!

Se on paikka, missä kesä otetaan vastaan ja missä kesästä nautitaan. Siihen kiinnitetään veneenmuotoisia unelmia, sille tullaan ja siltä lähdetään turvallisesti. Toteutamme kaikenkokoisia laituriuunelmia ympäri Suomen, laadukkaasti kotimaisena käsityönä. Tilaa meidät ilmaiselle katselmukselle!

Ota yhteyttä ja sovitaan ilmainen katselmuskäynti.
Kaupan päälle lupamme rantojen parasta palvelua!

Eemil Aaltonen / eemil@suomenlaiturikauppa.fi / Puh. 050-553 5774

Ville Valtanen / ville@suomenlaiturikauppa.fi / Puh. 040-586 8496

Sakari Aarnio / sakari@suomenlaiturikauppa.fi / Puh. 040-505 4437

suomenlaiturikauppa.fi

LUOTETTAVAT SÄHKÖTYÖT TURUN SEUDULLA

NIIN MANTEREELLA KUIN SAARESSA!

SÄHKÖTYÖT & ILMALÄMPÖPUMPUT

JANNE PELTOLA

PUH. 040 559 8324

JANNE.PELTOLA@TSU.FI

AURINKOPANEELIT & AKUSTOT

HENRI AULIO

PUH. 044 712 2326

INFO@TSU.FI

www.tsu.fi

ASENNUKSET KAKSKERRASSA, SATAVASSA, HIRVENSALOSSA JA MUUALLA TURUN SEUDULLA.

TURUN SÄÄTÖLAITE- JA POLTINHUOLTO OY

- Öljylämmityslaitteistot
- Kiinteistöautomaatio
- LVI- työt

Arttu Tuomi 044-991 810

Juho Tuomi 040-125 2999

www.saatolaite.fi

**TRAKTORI
KONE**

Orikedonkatu 9, 20380 Turku
Avoinna arkisin klo 8.00-16.30
Puh. 020 7466 700

**TULE LIIKKEESEEN TAI TILAA VERKOSTA:
TRAKTORIKONE.FI/VERKKOKAUPPA**

HUSQVARNA AUTOMOWER 308V -ROBOTTILEIKKURI

1.399 €

Husqvarna

- 800 m² kapasiteetti - satelliittipohjainen teknologia ilman rajakaapeleita!
- Vision-tekoälykamera tunnistaa nurmikolla olevat esteet
- AM Connect -lisämoduuli koneen oston yhteydessä vain +99 € (sh. 199 €)
  - GPS-seuranta, nettiyhteys ja laajempi etähallinta
- Kysy myös asennuspalvelua!
- Saatavilla myös muut rajakaapelittomat robottimallit minkä tahansa kokoiselle pihalle
- Rekisteröi tuotteesi 31.5.2026 mennessä, niin saat yhteensä 5 vuoden takuun!

17.490 €
+ toimituskulu 0 €
(norm. 590€)

TRAPPER-MÖNKIJÄT NYT MEILTÄ!

TRAPPER 750 FREELANDER T1B 60 KM/H

Uudistunut Trapper ATV

- Lämpöhytti
- 735 cm³ 4-tahtimoottori
- Kaksi 10" näyttöä
- Apple Carplay - yhdistä puhelimesi
- Etu- ja takakamera
- JBL-äänentoisto
- Avaimeton käynnistys
- Muut vakiovarusteet mm.: LED-valot, kippilava, vinssi, ohjaustehostin, kaasuiskunvaimentimet, avattava tuulilasi
- Saatavilla mustana tai keltaisena
- 72 kk tai 20000 km takuu

**TOIMITUS-
KULU 0 €**

Trapper

Satavarakenne Oy

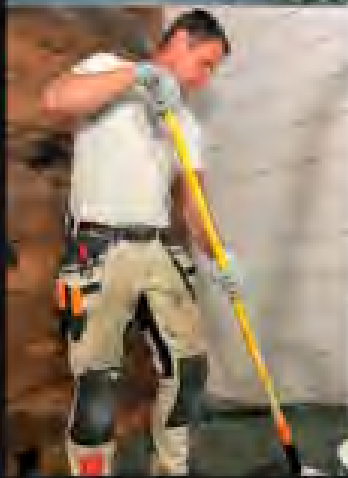
SATAVAC.fi - Jo vuodesta 1997

Olemme korjausrakentamisen
ammattilaisia

Meiltä:

- Rappaustyöt
- Saneeraus- ja muutostyöt
- Kattojen huollot ja korjaukset
- Kattojen pesut, pinnoitukset
ja maalaukset
- Sauna- ja kylpyhuoneremontit
- Kosteusmittaukset
- Kaivuutyöt

Myös saari-
kohteet!

OTA YHTEYTTÄ

0400-466700 | info@satavarakenne.fi

Kaikki rakentajalle ja remontoijalle

TERVETULOA SAROKKAALLE

Turkulaista osaamista neljässä polvessa – jo vuodesta 1936. Meiltä saat kaiken kodin rakentamiseen ja remontoimiseen vankalla ammattitaidolla ja tinkimättömällä palvelulla.

MEILTÄ MYÖS UPEAT HIIL-TUOTTEET!

Tuo kotiisi ja pihallesi uniikkia, huoltovapaata kauneutta kotimaisella HIIL-puulla.

Tulen muovaama pinta kestää aikaa ja katseita.

SAROKAS

www.sarokas.fi

2X - lehden toimitus

Julkaisija: Kakskertaseura ry

Päätoimittaja:

Raimo Västinsalo

raimo.vastinsalo@gmail.com

044 337 7541

Toimitussihteeri:

Jarkko Koskinen

jarkko.i.kos@gmail.com

0400 822 855

Taitto ja ulkoasu: Malla Avenius / Painola

Painopaikka: Painotalo Painola

T. Nieminen Oy

Ilmoitushinnat ja ilmoitusten koko (mm)

1/1 takakansi väri	300 €	148 x 168 + 3 mm leikkuuvarat
1/1 sisäsivu väri	250 €	148 x 210 + leikkuuvarat tai 138 x 199
1/1 sisäsivu musta	200 €	kuten yllä
1/2 sisäsivu väri	150 €	vaaka: 148 x 103 + leikkuuvarat tai 138 x 97 pysty: 72 x 210 + leikkuuvarat tai 68 x 199
1/2 sisäsivu musta	120 €	kuten yllä
1/4 sisäsivu väri	100 €	pysty: 68 x 97 tai vaaka: 138 x 46
1/4 sisäsivu musta	60 €	kuten yllä

Kakskertaseura ry

Kakskertaseura ry c/o Raimo Västinsalo
Mäkivaarankuja 34 , 20960 Turku
kakskertaseura@kakskertaseura.fi
www.kakskertaseura.fi
Y-tunnus 3034542-1
Seuran tilinumero FI20 5711 2740 0121 04

Hallitus

Raimo Västinsalo, puheenjohtaja
Mäkivaarankuja 34, 20960 Turku
raimo.vastinsalo@gmail.com,
puh. 044 337 7541

Seppo Muurinen, varapuheenjohtaja
Monnoistentie 5, 20960 Turku
muurinens@gmail.com
puh. 258 7805, 0400 763 822

Jarkko Koskinen, sihteeri, rahastonhoitaja
Peltolantie 6 D 124, 20720 Turku
jarkko.i.kos@gmail.com
puh. 0400 822 855

Miia Aaltonen
miia.aaltonen101@gmail.com
puh. 040 845 5345

Mika Eklund
mikae@live.fi

Janne Hannuksela
janne.hannuksela@opetukset.fi

Sakari Itähaarla
sakari.itahaarla@gmail.com

Miska Kaukonen
miska.kaukonen@gmail.com

Riina Tuokko
riina.tuokko@gmail.com
puh. 0500 780 547

Pasi Vaimala
pasi.vaimala@pp.inet.fi

Liity jäseneksi!

Seuran varsinaiseksi jäseneksi voi hakea kotisivuiltamme www.kakskertaseura.fi löytyvällä lomakkeella tai lähettämällä yhteystiedot sihteerille. Samassa taloudessa voi olla vähintään yhden pääjäsenen lisäksi haluttu määrä sivujäseniä. Seuran jäsenkirjeet ja kokouskutsut sekä 2X-lehti postitetaan pääjäsenelle. Sivujäsenet ovat pääjäsenten tavoin seuran täysivaltaisina jäseninä oikeutettuja osallistumaan seuran toimintaan ja päätöksentekoon.

Kuva: Pirjo Koskinen.

*Kakskertaseura toivottaa
lämmintä kesää, leppeitä tuulia ja
sopivasti kesäsadetta!*

KAKSKERRAN SEURAIN TALO
Viihtyisä perhejuhlien pitopaikka

Tilaa 130 henkilölle Tiedustelut puh. 0503479918
Samppaantie 90, 20960 TURKU (Satavan saari)

Kaksikertaseuran myyntituotteet

KAKSKERTA 2

Saaret, ihmiset, vaiheet

ISBN 951-595-013-9 Gummerus 1995, 239 sivua

Myynti:

Hanna Mujunen: hanna.mujunen@outlook.com

Kaksikertaseuran tilaisuudet ja tapahtumat

ISÄNNÄNVIIRI Kaksikerta -viirejä

iso viiri 50 x 450 cm 80 €

pieni viiri 40 x 350 cm 70 €

Myynti:

Hanna Mujunen: hanna.mujunen@outlook.com

Kaksikertaseuran tilaisuudet ja tapahtumat

Saaribaari ottaa vastaan tilauksia

VILLASUKAT

Kaksikerran väreihin kudotut sukat, saatavana eri kokoja tilauksen mukaan; aikuisten sukat 35 €, lasten sukat 20 €

Myynti:

Hanna Mujunen: hanna.mujunen@outlook.com

Kaksikertaseuran tilaisuudet ja tapahtumat

KAKSKERRAN MUKI

Hinta 10 €

Myynti:

Hanna Mujunen: hanna.mujunen@outlook.com

Kaksikertaseuran tilaisuudet ja tapahtumat

Kaksikerran vaakunalla tai saarten kartalla varustettu kassi. Kummankin myyntihinta on 12 €. Kaksikerran kartalla varustettu t-paita, useita värejä, hinta 25 €. Myynti kuten yllä.

Kauppakassi

Kaksoiskahvakassi

Paita

APTEEKIN TERVEYSPISTE

Hirvensalon apteekin Terveyspisteessä sinua palvelee sairaanhoitaja Hanna-Mari

hirvensalonapteekki.fi
puh 020 7310091

Terveyspisteen palveluita ovat mm.

- Rokotukset
- Korvahuuhtelu
- Kolesterolit
- Hemoglobiini
- CRP eli tulehdusarvot
- Neuvontaa ravitsemus- liikunta-uniasioissa

Ilman erillistä lähetettä

Nyt myös NEOSTRATA ihonhoidot sairaanhoitajamme tekemänä!

Teen myös kotikäyntejä!

Tästä ajanvaraukseen

APTEEKIN
TERVEYSPISTE

TERVETULOA!

APTEEKIN TERVEYSPISTE

Sairaanhoitajan vastaanotto

ma ja pe 9-17

ti ja to 11-19

ke suljettu

p. 020 7310091

Palvelun tuottaa Marinpharma Oy

Hirvensalon
APTEEKKI

HIRVENSALON APTEEKKI

Ma-pe 9-19 la 9-17

Pitkäpellonkatu 2

20900 Turku

p. 02 2844 660

Hirvensalonapteekki.fi